

Státní oblastní archiv v Plzni

Velkostatek Nečtiny

(1592) [1611]–1942

Inventář

EL NAD č.: 20088

AP č.: 731

Mgr. Vladimír Červenka

Klášter 2017

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archiválií	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	23
III. Archivní charakteristika archivního fondu	27
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	31
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	33
Seznam použitých pramenů a literatury	34

Přílohy:

Příloha č. 1: Seznam použitých zkratk	39
Příloha č. 2: Struktura archivního fondu	40
Příloha č. 3: Dnešní a německá či již nepoužívaná znění místních jmen	41
Příloha č. 4: Přehled zjištěných majitelů a úředníků velkostatku Nečtiny	45

Inventární seznam:

I. KNIHY

A) Dominikální agenda	56
B) Přenesená agenda	56

II. SPISOVÝ MATERIÁL

A) Registraturní pomůcky	63
B) Manipulované spisy	63
C) Nemanipulované spisy	65

III. ÚČTY

A) Hospodářské účty	66
B) Účty přenesené agendy	66

IV. MAPY

A) Katastrální mapy	68
B) Lesní mapy	68

I. Vývoj původce archiválií

**Původcem archiválií archivního fondu Velkostatek Nečtiny je:
Velkostatek Nečtiny (Preitenstein), [1169]–1948.**

Velkostatek Nečtiny se rozkládal zhruba 30 km severozápadně od Plzně. Jeho základy byly položeny již ve 12. století. V té době náležel zdejší kraj k panovnické doméně. Kníže Vladislav II. věnoval roku 1144 jeho značnou část nově založenému cisterciáckému klášteru v Plasích. Několik dalších vsí naopak připsal roku 1169 johanitům jako základ majetkového zázemí jejich řádové komendy v Manětíně. A právě v souvislosti s touto donací jsou písemnými prameny poprvé zmiňovány Nečtiny coby středisko zboží, s nímž měly nové državy johanitského řádu sousedit. Narozdíl od výše jmenovaných se však Nečtiny dostaly, nejspíše jako výsluha, do šlechtických rukou. V letech 1183 a 1185 je po nich titulován jistý Předota či Předa („Preda de Nechstin“, „Predota de Nechetin“), který patřil k významným zemským pánům a v roce 1189 zastával úřad dvorského sudího. Jeho následovníci téže krve drželi Nečtiny více než sto let. Zřejmě náleželi k rodu Bavoroviců erbu střely, z nějž vynikla hlavně strakonická větev vlastníci rozsáhlé državy v jižních a jihozápadních Čechách.

Pravděpodobně na samém počátku 14. století přešly Nečtiny na krále. Za Jana Lucemburského byl na skalnatém návrší zhruba 1,5 km jižně od městečka vybudován k ochraně obchodní stezky procházející Nečtinami hrad nazvaný Breitenstein (Preitenstein). Současně také převzal funkci správního střediska příslušejícího zboží. Záhy byl ovšem zastaven, ale v roce 1333 markrabětem Karlem opět vykoupen a později zařazen na seznam královských hradů, které neměly být dále zastavovány. To se ale změnilo již za Václava IV. a pak se hrad až do poloviny 16. století nacházel takřka nepřetržitě v zástavní (zápisné) držbě. Počátkem téhož století vystřídal třetí generaci zápisných pánů z mocného západočeského rodu Gutštejnů Hanuš Pluh z Rabštejna, jehož synovci Kašparu Pluhovi bylo preitensteinské zboží roku 1547 odebráno Ferdinandem I. pro účast ve stavovském odboji, v němž hrál vůdčí úlohu. Hrad měl být rozbořen, ale nakonec byl „jen“ vypleněn a vypálen, stejně jako osady pod ním. Začal chátrat a byl postupně rozebírán na stavební materiál pro obnovu vsí v podhradí.

V přímém vlastnictví koruny zůstalo zboží dva roky. Pak se král rozhodl zapsat jej svému věrnému stoupenci Floriánu Gryspckovi z Gryspachu „jako odškodnění za nactiutrání“, čili za příkoří, která utrpěl od odbojných stavů. Předtím byla v únoru 1548 provedena inventarizace statku, díky níž se dovídáme několik zajímavých informací. Hrad Preitenstein

byl tehdy (v důsledku výše psaných událostí) zpustlý, pobořený a prakticky neobyvatelný. Pouze v bráně přebýval v jedné místnosti jakýsi starý chudý člověk, který ale záhy zemřel. Bydlet se dalo jen v prostorách dvora pod hradem, v této souvislosti poprvé uváděného. Při dvoře byl již tehdy ovčín, v němž se chovalo 281 ovcí a 245 jehňat. Cenná je také zmínka o pivovaře („Prewhaus“) a sladovně („Malzhaus“), která dokládá jejich existenci již pro tuto dobu. V literatuře se totiž klade vznik preitensteinského pivovaru obvykle až do 17. století.

Listinu na preitensteinské zboží vystavil panovník dne 12. dubna 1549. Florianu Gryspekovi bylo zapsáno doživotně a jeho dědicům pak ještě na dobu deseti let v sumě 2 000 kop míšeňských grošů. Mimo to připadl k Nečtinám také stálý roční plat 55 kop míšeňských grošů z důchodu plaského kláštera a k tomu všemu ještě král připsal dalších 200 kop na opravu a vylepšení hospodářského dvora.

K výplatě zboží již nedošlo. Místo toho jej z nařízení panovníka prodali radové české dvorské komory dne 29. března 1557 Florianu Gryspekovi za 4 000 kop míšeňských grošů do dědičného vlastnictví. Jako takové pak bylo následujícího roku s povolením zemského sněmu vloženo do desk zemských. Zástavní zboží se tak změnilo v alodiální statek, posléze panství.

Ve středověku patřila k nečtinskému, respektive preitensteinskému zboží předně ves Nečtiny s farním kostelem sv. Jakuba Staršího, která se během první poloviny 14. století transformovala v městečko. To ovšem po husitských válkách pokleslo opět na ves a městská práva mu obnovil až Vladislav Jagellonský. Listinou z 28. září 1511 povolil Nečtinským pořádat dva jarmarky, týdenní trhy, vybírat clo a udělil městečku znak.

Dále příslušel k Nečtinám díl vsi Březina (dříve Bržín). Část se samostatným opevněným výšinným sídlem a kostelem sv. Bartoloměje ale setrvala až do počátku 15. století ve vlastnictví příslušníků rodu z Nečtin. Poté připadla ke zboží královského hradu Preitensteina. V pozdějších staletích byla ovšem opět majetkově rozdělena (až do konce patrimonijního období příslušela její část ke statku Brložec). Podobně náležela rodu z Nečtin ves Mezí, která se následně rovněž stala trvalou součástí preitensteinského panství.

Obdobná situace byla v případě Komárova. Z toho, že ke zdejšímu farnímu kostelu sv. Vavřince měl podací právo (patronát) král, můžeme usuzovat na příslušnost vsi k Nečtinám. Později ale patřila ke statku Vlkošov.

Za Hanuše Pluha z Rabštejna byla pod hradem Preitensteinem založena osada, dnešní Nové Městečko, jehož přeměnu ve skutečné městečko však zbrzdila přílišná blízkost konkurenčních Nečtin. Osada tak nakonec zůstala i přes svůj název vsí.

Komplexnější informace o příslušenství nečtinského zástavního zboží máme až z roku 1557, kdy bylo zapsáno do desk zemských jakožto dědičné. Tehdy k němu náležel zámek

(míněno hrad) Nečtiny s poplužním dvorem a dvěma městečky (rozuměj Nečtiny a Nové Městečko), ves Březín s mlýny, ves Lešovice, opuštěná lokalita Žbánsko (dnešní ves Čbán), což vše měli v minulosti ve stejném rozsahu zastaveno i Hanuš a Kašpar Pluhové z Rabštejna.

Patrně již Florian Gryspek dal pod Preitensteinem poblíž hospodářského dvora postavit renesanční zámek, který nahradil rozpadlý hrad ve funkci šlechtického obydlí a správního střediska statku. Poprvé je ale výslovně zmiňován až roku 1623. Postupně zde vznikly další panské budovy a při nich malé sídliště. Dohromady dnes tvoří osadu Hrad Nečtiny, která je částí obce Nečtiny.

Od sedmdesátých let 16. století se na Nečtinsku začíná prosazovat luteranismus, k němuž postupně přešla i naprostá většina obyvatel městečka Nečtin.

Ještě za Florianova života byly Nečtiny převedeny na jeho nejstaršího syna Václava, který držel také Nový Šumburk u Klášterce nad Ohří a posléze i Kočov na Tachovsku. Již v únoru 1590 učinil poslední pořízení, jímž odkázal svůj majetek nezletilému synu Bohuslavovi a za poručníky mu ustanovil své bratry Ferdinanda a Blažeje Gryspeky a švagra Adama Zilvara ze Silberštejna. Zemřel 2. března 1590 ve věku nedožitých 48 let.

Václavův syn Bohuslav Gryspek převzal Nečtiny na samém počátku 17. století. O rozsahu a příslušenství jeho majetku poskytují částečnou představu berní rejstříky z let 1603 a 1615. V prvně uvedeném roce přiznával „*Bohuslav Kryspek z Kryspachu a na Nečtinách*“ ke zdanění 104 poddaných hospodářů, 1 faru, 1 ovčáckého mistra s 1 pacholkem a 18 mlýnských kol. Markantní je vysoký počet mlýnů, který byl pro nečtinské panství charakteristický. Takřka stejná situace je zachycena berním rejstříkem z roku 1615, jen počet poddaných hospodářů je snížen na 101 a ovčáckých pacholků naopak zvýšen na dva.

Městečku Nečtinám obnovil Bohuslav Gryspek listinou ze 7. dubna 1603 dosavadní městská privilegia a dále je významně rozšířil o právo svobodného provozování řemesel, obchodu s obilím, železem a smůlou, potvrdil měšťanům výsadu vařit pivo a čepovat ho ve městě i na městských statcích, pivovar (poprvé doložen roku 1553) jim dal do trvalého užívání a s jistými omezeními jim udělil rovněž právo svobodného kšaftování. Na přímluvu vrchnosti pak ještě císař Rudolf II. potvrdil Nečtinským roku 1610 pondělní koňské trhy. Rozvoj městečka však ukončilo stavovské povstání, do nějž se Bohuslav Gryspek aktivně zapojil. Po vítězství Habsburků byl proto roku 1623 odsouzen ke ztrátě všeho majetku. Nečtinský statek, oceněný na 26 948 kop míšeňských grošů, propadl královské komoře, která ho již 27. února téhož roku prodala za 25 448 rýnských zlatých a 55 krejcarů svému radovi Gottfriedu Hertlovi (Härtlovi) von Leitersdorf (Leutersdorf). Plat z důchodů plaského kláštera odkoupil zpět klášter.

Nový majitel zahájil rekatolizaci panství. Privilegia, která byla městečku Nečtinám pro luteránské vyznání obyvatel odebrána, zase dne 15. července 1627 obnovil, ovšem s podmínkou, že měšťané již nesmí odpadnout od katolické víry, jinak o ně opět přijdou.

V této době sužovaly nečtinský statek pobyty císařského vojska. Drancování nabylo takových rozměrů, že musel místodržící Karel z Liechtensteina nařídit roku 1625 vojenským komisařům v kraji, aby proti veliteli císařských zakročili. Žoldnéře ve službách Habsburků vystřídali v roce 1631 Sasové, kteří oblehli také hrad Preitenstein, mezitím zřejmě provizorně opravený.

V roce 1637 zemřel Gottfried Hertl von Leitersdorf a Nečtiny převzal jeho syn Gottfried Heinrich. Městečku potvrdil 12. března téhož roku všechna jeho privilegia a již v srpnu prodal nečtinský statek za 33 000 rýnských zlatých Dorotě Polyxeně Kokořovcové z Kokořova, rozené Tejřovské z Einsiedlu. Jejím prostřednictvím přešly Nečtiny na více než 150 let do vlastnictví rodu Kokořovců.

Po brzké smrti Doroty Polyxeny (1640) převzal Nečtiny její manžel Jiří Petr Kokořovec. Ten vlastnil také Štáhlavy na jižním Plzeňsku a roku 1633 zdědil po svém bratranci Žlutice, Vlkošov a Prohořský Hrádek, sousedící s nečtinským statkem. Tím vytvořil ve zdejších kraji celkem rozlehlý majetkový komplex. Za své zásluhy v krajské správě a ve funkci vojenského komisaře byl 14. února 1637 povýšen do panského stavu.

Pro Nečtinsko a zejména pro městečko Nečtiny nebylo období prvních generací Kokořovců příznivým. Opět je pustošila švédská i císařská vojska a navíc se měšťané dostali do sporu se svou novou vrchností, který je nakonec stál jejich privilegia.

Jiří Petr Kokořovec zemřel 14. července 1651 a dědictví si v listopadu téhož roku rozdělili jeho dva synové Adam Václav a nezletilý Ferdinand Hroznata. První dostal Štáhlavy a Nečtiny, druhý Žlutice. Statky Vlkošov a Prohořský Hrádek, které dosud držela jako jeden celek vdova po Jiřím Petrovi Kateřina z Vrtby, byl rozdělen mezi oba bratry. Díky tomu došlo k významnému rozšíření dosud nevelkého nečtinského statku, nyní již nazývaného panstvím, severozápadním směrem o vsi dosud příslušející ke jmenovaným statkům. Jeho rozsah a příslušenství v této době přibližují údaje ze soupisu poddaných podle víry z roku 1651 a berní ruly z roku 1654, shrnuté v následující tabulce.

	Počet	Místo (případně též alternativní název)	Poznámka
Městečka	1	Nečtiny	
Vesnice	12	Březín (Bržín)	
		Čbán (Džbánsko)	
		Doubravice (Německá Doubravice)	od statku Vlkošov
		Komárov	od statku Vlkošov
		Lešovice	
		Mezí	od statku Vlkošov
		Nové Městečko	
		Potok	od statku Vlkošov
		Prohoř	od statku Vlkošov
		Služetín	od statku Vlkošov
		Vlkošov	od statku Vlkošov
		Zhořec	od statku Vlkošov
Panská sídla	1	Preitenstein	zámek se zahradou
Dvory	4	Preitenstein (u zámku) Čbán (vypálený) Prohoř (dvůr Hrádek) Vlkošov	
Ovčiny	3	Preitenstein, Prohoř, Vlkošov	
Pivovary	2	Preitenstein (panský) Nečtiny (měšťanský)	
Hospody	6	Březín, Komárov, Na Sychrově, Nečtiny, Vlkošov, Zhořec	
Mlýny	12	Nečtiny a Březín (9), Prohoř (1), Vlkošov (1), Zhořec (1)	
Hutě	1	u Lešovic	založena roku 1651
Kovárny	6	Komárov (2), Mezí (1), Nečtiny (1), Prohoř (1), Vlkošov (1)	
Hájovny	7	Komárov, Mezí, Nečtiny, Prohoř, Služetín, Vlkošov, Zhořec	
Kostely (patronát)	4	Březín – sv. Bartoloměje (filiální) Komárov – sv. Vavřince (filiální) Nečtiny – sv. Jakuba Staršího (farní), sv. Anny	
Školy	1	Nečtiny	farní škola

Přirozeným hospodářským střediskem, byť jen omezeného lokálního významu, bylo pro své trhové výsady městečko Nečtiny. Soupis poddaných podle víry zde eviduje 218 obyvatel, berní rula celkem 40 hospodářů, z nichž 21 spadalo do daňové kategorie osedlého, 6 bylo kvalifikováno jako chalupníci a 13 jako zahradníci. Pět usedlostí bylo vyhořelých. Obyvatelé se živili řemeslnou výrobou, kterou kombinovali se zemědělstvím. Ve větším počtu zde byli

zastoupení řezníci, krejčí a koželuzi. Nečtinští měli vlastní pivovar, který si po třicetileté válce opravili. Pivo se ovšem dle privilegia z roku 1603 smělo čepovat jen v městečku a na jeho statcích. Ostatní hospody na panství zásoboval vrchnostenský pivovar.

Řemeslo vykonávali rovněž někteří obyvatelé Nového Městečka. Byl zde bečvář, kameník, zedník, krejčí. Ti se mohli uplatnit ve službě na zámku a ve dvoře.

Ze vsí příslušných k nečtinskému panství byl v polovině 17. století největší Březín (34 hospodářů), pak Prohoř (18 hospodářů), Mezí (16 hospodářů) a Nové Městečko (15 hospodářů). Zajímavý vývoj měla ves Čbán (ve starších pramenech Džbánsko). Existovala snad již ve středověku, roku 1557 je však označována jako „pouстка“ čili opuštěná. V roce 1592 zde byl panský dvůr a mlýn. Po třicetileté válce je dvůr zmiňován jako vypálený (nejspíše v důsledku pohybu vojsk) a při něm uváděny chaloupky, kde bydleli mlatci pracující na pozemcích dvora (první je v pozemkových knihách doložena již k roku 1649). Toto osídlení se stalo základem obnovené vsi.

Co se týče církevní správy, nacházel se na panství jediný farní kostel, a to v Nečtinách s patrocinielem sv. Jakuba Staršího. Roku 1650 byl však bez duchovního. Předtím zde působil kněz cisterciáckého řádu (nejspíše z nedalekého kláštera v Plasích). K povinnostem duchovního správce patřil dohled nad provozem nečtinské farní školy, tehdy jediné na celém panství. Jak nás informuje nejstarší ve fondu dochovaná kostelní účetní kniha, probíhaly v letech 1671–1673 na kostele větší stavební práce pod vedením italského architekta Thomase Pincheta (Tommasa Pinchettiho).

Za městečkem při cestě k Preitensteinu stojí ještě kostelík sv. Anny. Vybudován byl ve druhé polovině 15. století zástavními držiteli nečtinského zboží pány z Gutštejna. Měl vlastní účetnictví, o němž se ale v roce 1651 nic bližšího nevědělo, protože kostelní knihy byly uloženy na Žluticích.

Další kostel, zasvěcený sv. Bartoloměji, se nacházel v Březíně. Byl filiálním k Nečtinám. Neobsazen zůstával kostel sv. Vavřince v Komárově. V polovině 17. století sem dojížděl farář ze Štědré, ovšem nejspíše již v 60. letech téhož století se kostel stal rovněž filiálním k Nečtinám. Kostel (kaple?) se zasvěcením sv. Wolfgangovi stál dokonce i v Novém Městečku. Kromě toho, že pro něj byly v 17. století vedeny samostatné účty, o něm ale není nic bližšího známo. Naposledy v nich figuruje k roku 1673.

Adam Václav Kokořovec se snažil panství postižené událostmi třicetileté války zvelebit. Rozšířil a v barokním slohu přestavěl vrchnostenský zámek. Roku 1651 založil u Lešovic železnou huť. V roce 1657 nechal opravit kostelík sv. Anny a o čtyři roky později při něm zřídil nový špitál pro 3 chudé nečtinské měšťany namísto původního, který stál přímo

v městečku. Fundačním instrumentem z 27. února 1665, vepsaným do knihy špitálních účtů, pak stanovil, jaké požitky chovancům náleží.

Třebaže vypověděl z Nečtin tajné nekatolíky, vystupoval vůči měšťanům zpočátku vstřícně. Dne 15. srpna 1655 jim potvrdil všechna dosavadní privilegia a přidal ještě výsadu, že nemusí do městečka přijímat Židy (vrátit se směli až po roce 1685). Ti totiž představovali konkurenci pro místní řezníky, jelikož prodávali maso po vesnicích. Odchodem Židů ovšem přišel o příjem z takzvaného Schutzgeldu (plat za ochranu), což kompenzoval navýšením finanční a naturální renty, kterou mu měšťané odváděli. Nečtinským ale přenechal rybník zvaný Popský.

V roce 1665 vyvstal mezi měšťany a vrchností ostrý spor, který se dostal až před císaře. Pán z Kokořova situace využil a s odvoláním na to, že ho neplněním svých povinností zkrátili na příjmech, odňal Nečtinským všechna jejich privilegia, především právo várečné, které bylo překážkou pro rozvoj vrchnostenského pivovaru.

Adam Václav Kokořovec z Kokořova na Šťáhlavech, Nečtinách, Vlkošově a Prohořském Hrádku zemřel 14. listopadu 1673. Rodinný majetek zdělili jeho dva synové Karel Antonín a nezletilý Jan Jindřich. Prvně jmenovaný však již roku 1677 padl v bojích s Francií. Jediným majitelem otcovského jmění se tak stal Jan Jindřich, který mezitím dosáhl plnoletosti. Dne 28. května 1680 byl povýšen do hraběcího stavu. V této době, poznamenané morovou epidemií a povstáními poddaných po celé zemi, proběhlo druhé dějství boje Nečtinských o odňatá privilegia. Ani tentokrát neuspěli a tak se opět vzbouřili, čímž si cestu k obnově svých výsad na mnoho dalších let uzavřeli.

Roku 1685 prodal Jan Jindřich Kokořovec nečtinské panství svému strýci a sousedovi Ferdinandu Hroznatovi hraběti z Kokořova a soustředil se na své další panství Šťáhlavy, k němuž přikoupil sousední Nebílovy.

Od roku 1685 byly tedy Nečtiny opětovně spojeny osobou majitele s panstvím Žlutice. Právní status obou byl však odlišný. Zatímco ze Žlutic s připojenými statky Týništěm a Štědrou vytvořil Ferdinand Hroznata z Kokořova na základě panovnického svolení z 16. srpna 1698 fideikomis pro svého nejstaršího syna Petra Františka a jeho potomky, Nečtiny s připojeným dílem statku Vlkošova zůstaly panstvím alodiálním. Když Ferdinand Hroznata 30. listopadu 1708 zemřel, zdělili je jeho mladší synové Ferdinand František († 1746), Michael Maxmilián († 1743) a František Ignác († 1755). Prvně jmenovaný se stal důstojníkem, jeho bratři kanovníky katedrální kapituly v Pasově. Každý měl vlastnické právo k jedné třetině panství. Jeho správu jako celku však zřejmě řídil Ferdinand František, jemuž připadla po smrti Michaela Maxmiliána i druhá třetina. Teprve za něj byla městečku

Nečtinám vrácena a dne 6. srpna 1726 císařem Karlem VI. potvrzena jeho privilegia. Zemřel 23. listopadu 1746 bez dědiců. Jeho dvě třetiny nečtinského panství převzala do doživotního užívání vdova Maria Karolina rozená von Hartig († 23. dubna 1766). Zbývající třetina byla stále v držení Františka Ignáce z Kokořova a po jeho smrti v roce 1755 připadla jeho synovi Ferdinandu Jakubovi Kokořovci ze žlutické primogenitury, držiteli rodového fideikomisu.

Marie Karolina Kokořovcová, rozená von Hartig, uživatelka majoritní části nečtinského panství, nechala roku 1747 opět confirmovat městské výsady. V letech 1750–1752 podnikla přestavbu kostela sv. Jakuba v Nečtinách do současné vrcholně barokní podoby, dala při něm postavit novou faru a zřejmě též provedla nějaké stavební úpravy na zámku, jehož okolí nechala ozdobit několika barokními sochami.

Rozsah a fungování nečtinského panství v polovině 18. století přibližuje tereziánský katastr. Údaje, které obsahuje, jsou pro větší přehlednost shrnuty v následujících tabulkách.

Zemědělská a lesní půda (výměra udávána ve stryších, v případě luk na vozy sena)

Půda	Pole	Lada	Pastviny	Louky	Lesy	Porostliny
<i>Dominikální</i>	1915	240,1	98	477	1820,1	3323,2
<i>Církevní</i>	76	-	-	47	100,2	59,2
<i>Obecní</i>	120,1	37	2	15	-	30
<i>Rustikální</i>	5963,2	205,2	496,2	816,3	89	-

Příslušenství panství Nečtiny

	Počet	Místo	Poznámka
Městečka	1	Nečtiny	60 hospodářů (z toho 32 řemeslníků)
Vesnice	13	Březín	38 hospodářů
		Čbán	11 hospodářů+2 u dvora Malešina
		Doubřavice	9 hospodářů
		Komárov	21 hospodářů
		Lešovice	12 hospodářů
		Mezí	19 hospodářů
		Nové Městečko	17 hospodářů
		Plachtín	dominikální ves
		Potok	11 hospodářů
		Prohoř	27 hospodářů
		Služetín	12 hospodářů
		Vlkošov	14 hospodářů
Zhořec	15 hospodářů		

	Počet	Místo	Poznámka
Dvory	6	Preitenstein (u zámku) Čbán Malešín (u Čbánu) Mostek (u Plachtína) Prohoř (dvůr Hrádek) Vlkošov	
Ovčiny	4	Čbán, Preitenstein, Prohoř, Vlkošov	
Pivovary	2	Preitenstein (panský) Nečtiny (měšťanský)	roční výstav 473 ² / ₃ sudu roční výstav 186 ² / ₃ sudu
Chmelnice	1	Preitenstein	
Hospody	8	Březín, Komárov, Mezí, Nečtiny, Preitenstein, Prohoř, Vlkošov, Zhořec	
Mlýny	16	Březín (3), Lešovice (7), Nečtiny (2), Nové Městečko (1), Prohoř (1), Vlkošov (1), Zhořec (1)	
Pily	2	Březín, Nové Městečko	
Hutě+hamry	1+2	u Lešovic	od 1749 mimo provoz
Kovárny	8	Březín, Komárov, Mezí, Potok, Prohoř, Služetín, Vlkošov, Zhořec	
Pohodnice	1	Preitenstein	
Kostely a kaple (patronát)	4	Březín – sv. Bartoloměje (kaple) Komárov – sv. Vavřince (filiální) Nečtiny – sv. Jakuba Staršího (farní), sv. Anny (zámecká kaple)	

Poddaní nečtinského, respektive preitensteinského panství se věnovali zemědělské činnosti. Přebytky produkce prodávali do Manětína, Lokte a Bečova nad Teplou, případně přímo formanům. Řemeslná výroba se rozvíjela v městečku Nečtinách. V malé míře byla řemesla zastoupena i na vsích, kde se nejčastěji jednalo o kováře.

Pokud jde o dominikál, jeho významnou část tvořily lesy. Zemědělské plochy, obhospodařované ze dvorů, byly nejrozsáhlejší při dvorech Preitenstein a Hrádek (u Prohoře). Jižně od Preitensteina vznikl nový dvůr Mostek (německy Mastung), který se patrně specializoval, soudě dle názvu, na chov dobytka na výkrm (německy Mastungsvieh). U dvora se nacházely dva poddanské domky a severně byla na dominikálních pastvinách

a porostlinách založena ves Plachtín, jejíž obyvatelé byli vázáni robotními povinnostmi vůči dvoru Mostek. Pozemkové knihy pro tuto ves byly vedeny od roku 1711, což přibližuje dobu jejího vzniku.

Vrchnosti plynuly příjmy z distribuce piva vyprodukovaného v panském pivovaře na Preitensteině, který měl i vlastní chmelnici. V souvislosti s obnovou městských privilegií v roce 1726 byl zřejmě opět uveden do provozu také měšťanský pivovar v Nečtinách.

Důležité bylo na nečtinském panství i vodní hospodářství. Zahrhovalo kromě 28 rybníků především značný počet mlýnů. Při třech z nich fungovaly i takzvané tříselníky – specializovaná zařízení na drcení rostlin nebo stromové kůry pro výrobu třísla k vydělávání kůží. Problematická byla situace dvou mlýnů u Lešovic, jejichž mlynáři si museli přivydělávat nádenickou prací, poněvadž jim ubíraly vodu dva výše položené hamry. Při nich se nacházela vysoká pec, jejíž provoz však byl roku 1749 zastaven pro nedostatek dřeva.

Jisté odlišnosti oproti stavu uváděnému v polovině 17. století jsou vykazovány ohledně patronátu. Změnil se status filiálního kostela sv. Bartoloměje v Březíně, který je nyní označován jako kaple. Ta prošla v letech 1720–1723 z iniciativy Michaela Maxmiliána a Františka Ignáce Kokořovců, spolujednatelů nečtinského panství, vrcholně barokní přestavbou. Kostel sv. Anny u špitálu v Nečtinách uvádí tereziánský katastr jako zámeckou kapli.

Samostatně je potřeba se zmínit o statku Zahrádka, který s nečtinským panstvím spojovala od 18. století osoba majitele. V 17. století patřila ves k panství Dolní Bělá, pak byla připojena k Líštanům a náležel k ní dvůr Malešín ležící asi 4 km severozápadně od vsi. Roku 1724 zakoupil obojí Michael Maxmilián hrabě Kokořovec z Kokořova, držitel vlastnického práva k jedné třetině nečtinského panství, a tak vznikl samostatný zemskodeskový statek Zahrádka. Po smrti Michaela Maxmiliána v roce 1743 ho zdědil jeho mladší bratr František Ignác. Podle tereziánského katastru patřil ke statku dvůr Malešín s 205 strychy polí, 9,3 strychy půdy ležící ladem, 154 strychy pastvin, lukami na 38 vozů, 203 strychy lesa, 63 strychy porostlin a výtažními rybníky na 2 kopy násady. Ve vsi Zahrádce byla kovárna a 7 poddanských usedlostí, k nimž patřilo 336,3 strychů polí, 64,1 strychu ladem ležící půdy, 64,1 strychu pastvin (z toho 40 strychů bylo obecních) a luk na 53,1 vozu.

Když roku 1755 František Ignác Kokořovec zemřel, připadla Zahrádka pravděpodobně spolu s třetinou nečtinského panství Ferdinandu Jakubovi z Kokořova. K Nečtinám zůstala připojena již natrvalo, vedena však byla vždy jako samostatný statek, což podmiňovala i její izolovaná poloha. Dvůr Malešín byl naopak integrován do okruhu hospodářských dvorů

nečtinského panství, protože ležel poblíž vsi Čbán, kde se rovněž nacházel vrchnostenský dvůr.

I po smrti Marie Karoliny Kokořovcové, rozené von Hartig v roce 1766 zůstávalo nečtinské panství majetkově rozděleno. Dvě třetiny po ní zdědil její další synovec Ferdinand Filip z Kokořova († 1771), po němž následoval syn František de Paula (* 1768). Než dosáhl plnoletosti, spravoval tuto část panství již vícekrát zmíněný Ferdinand Jakub ze žlutické primogenitury společně s Františkovou matkou, současně svou dcerou (!) Josefou Johannou. Protože vlastnil i zbývající třetinu, došlo opět ke sjednocení celého panství pod jedním držitelem. To ale trvalo jen do jeho smrti roku 1787. Poté převzal dvě třetiny již plnoletý František de Paula, zatímco třetí díl zdědil syn Ferdinanda Jakuba Jan Leopold Josef. Ten jej však již v roce 1792 vyměnil s Františkem de Paula za statek Prohořský Hrádek. Tak bylo panství Nečtiny opět spojeno, ovšem za cenu ztráty části území s dvorem Hrádek a vesnicemi Prohoř a Komárov. Kompenzací mohl být naopak zisk statku Zahrádka připojeného k třetímu dílu nečtinského panství.

František de Paula z Kokořova se věnoval službě v armádě. Nečtiny proto za něj spravoval švagr Joseph Johann Anton hrabě von Trauttmansdorff († 1795) a posléze jako zplnomocněnkyně manželka Ester Theresia Kokořovcová, rozená hraběnka de Ponte Léon. Zemřel již 12. prosince 1799, aniž by zanechal potomstvo. Nečtiny zdědily jeho neteře Antonia a Josephine (Josepha) von Trauttmansdorff, které se obě provdaly do rodu Lažanských z Bukové sídlícího na sousedním Manětíně. Antonia (1789–1866) si vzala v roce 1806 Maxmiliána Lažanského (1776–1809) a Josephine (1793–1878) roku 1814 jeho mladšího bratra Antonína (1784–1847).

Nečtinské panství spravovala nejprve starší Antonia (podruhé vdaná von Weissenbach), a to až do roku 1817, kdy ho převedla na sestru Josephinu, která mezitím dosáhla plnoletosti a provdala se. Se svým manželem pak na Nečtinách trvaleji pobývala. V letech 1817–1836 se jim zde narodilo devět dcer.

Za Lažanských se panství Preitenstein s připojenými statky Vlkošovem a izolovaně ležící Zahrádkou rozkládalo v severní části Plzeňského kraje. Nejdlejší hranici mělo na východě a jihu s panstvím Manětín, na jižní straně sousedilo dále s panstvím Plasy, na západě pak se statkem Krukanice, panstvím Bezručice a statkem Brložec a konečně na severu se statkem Prohořský Hrádek a panstvím Žlutice. Statek Zahrádka byl vklíněn mezi území panství Plasy, Kunějovice a Líšťany.

Terén byl na jižní straně převážně rovinný, ale vysoko položený, na severu pak kopcovitý. Celková výměra panství činila 9 643 strychů a 1 358 čtverečných sáhů. Podíl

dominikálu a rustikálu byl vyrovnáný, lišil se ovšem typ půdy. Zatímco u poddaných to samozřejmě byla půda zemědělská, vrchnosti náležely rozsáhlé lesní plochy, které tvořily většinu dominikálu a jednu třetinu celkové plochy velkostatku. Děly se do pěti revírů – Nové Městečko, Lešovice, Dlouhá Louka, Nový Dvůr a Vlkošov. Na Preitensteině se nacházela sušárna lesních semen a ovoce.

Dominikální zemědělská půda byla obhospodařována z šesti dvorů, které vrchnost provozovala ve své režii (Preitenstein, Nový Dvůr, Mostek, Čbán, Malešín, Vlkošov).

Chov dobytka zahrnoval relativně málo kusů – 8 plemenných býků, 26 tažných volů, 60 krav, 24 kusů mladého hovězího dobytka a 1 280 kusů ovcí.

Rybníkářství bylo spíše okrajovou záležitostí, zvýšil se ovšem počet mlýnů (19), při nichž fungovaly 4 pily.

Z průmyslových podniků fungoval na panství vrchnostenský pivovar (u zámku), zásobující svou produkcí 5 hospod, měšťanský pivovar v Nečtinách pro 3 místní hostince, velká cihelna v Preitensteině, hamr u Lešovic (opět obnovený), továrna na kameninu s 6 dělníky a sklářská huť v Plachtíně. Ta byla založena dle Sommerovy topografie v roce 1824 asi 1 km jižně od uvedené vsi na katastrálním území obce Březín. Podle nečtinské farní kroniky vznikla již roku 1820 a v roce 1825 zahájila provoz. Pojmenována byla „Josephinhütte“ na počest majitelky panství hraběnky Josephiny Lažanské, rozené von Trauttmansdorff. Měla dvě pece a produkovala duté sklo. Dřevem ji zásobovaly okolní rozlehlé lesy.

Majitelé velkostatku provozovali sklárnu zpočátku nejspíše ve vlastní režii. Posléze ji ale pronajali. Důvodem mohlo být kromě snahy zabezpečit si stálý zisk i to, že dosavadní výnos nedokázal pokrýt náklady spojené s vybudováním sklárny. V tomto smyslu se vyjadřuje již citovaná farní kronika, která dokonce uvádí, že stavba podniku majitele zruinovala a musel tudíž přikročit k prodeji celého panství.

Prvním známým nájemcem byl Václav Čapek (doložen 1834), za nějž ale sklárna vyhořela. Oheň založil úmyslně Čapkův správce, aby zahladil stopy svého špatného hospodaření. Nejpozději od roku 1836 měl sklárnu v pronájmu Žid Hermann Glasser.

I přes výše uvedené problémy se sklárna rychle rozvíjela. Za Glassera byla rozšířena o třetí pec a začala vyrábět také tabulové sklo. Zpočátku zde pracovalo 18 dělníků, roku 1838 jich bylo 56 a v roce 1843 již 150. Dělnická kolonie se nacházela v blízkosti sklárny. Jelikož tvořila samostatnou sídelní jednotku s vysokým počtem obyvatelstva včetně dětí (roku 1834 zde žilo 131 osob v 27 domácnostech), byla při ní brzy zřízena vlastní jednotřídní škola jako

pobočka filiální školy v Březíně. O náklady na její provoz a vydržování učitele se dělili nájemci sklárny s dělníky.

Co se týče ostatního příslušenství a vrchnostenských práv k velkostatku, zůstávala situace oproti stavu v polovině 18. století prakticky nezměněna. Na území panství žilo přes 2 800 obyvatel. Největší bylo samozřejmě městečko Nečtiny, kde se jejich počet blížil k jednomu tisíci. Následoval Březín s více než 400 obyvateli, část vsi s 11 usedlostmi z celkového počtu 64 však příslušela k panství Toužim. Třetí nejlidnatější vsí byl Plachtín (216 obyvatel), který zahrnoval i rodiny početného dělnictva sklárny. K velkostatku patřil také jeden poddanský dům se zemědělským příslušenstvím ve vsi Vojtěšín, která byla jinak součástí statku Brložec. Jak vyplývá z dochovaných pozemkových knih, náležely již koncem 16. století k nečtinskému panství dvě usedlosti v uvedené vsi. Berní rula ani tereziánský katastr se však o tom nezmiňují.

Správní středisko velkostatku představoval zámek Preitenstein, který za Lažanských prošel jistými stavebními úpravami v klasicistním stylu. Při něm se nacházel úřednický dům s byty a kanceláři. Další zámek, ovšem druhořadého významu, byl ve Vlkošově.

Na sklonku třicátých let se manželé Antonín a Josephine Lažanští rozhodli panství prodat. Za 310 000 zlatých konvenční měny ho od nich koupil 31. května 1838 hrabě Emmanuel von Mensdorff-Pouilly. Jeho rod pocházel z Lotrinska, kde se řadil ke starobylé šlechtě. Původně se jeho příslušníci psali barony de Pouilly. Hraběcí titul s predikátem „de Roussy“ (hrabství v Lucembursku) měli od roku 1760. Za Velké francouzské revoluce opustil Emmanuel (* 1777) se svým otcem Albertem-Louisem Francii a odešel do německých zemí. Pozměnil si přídomek na „von Mensdorff“ podle stejnojmenné vsi v již zmíněném hrabství Roussy. Vstoupil do císařské armády a zúčastnil se koaličních i napoleonských válek. Byl generálem jezdeckého, spolumajitelem husarského pluku, později též komandantem a místogovernérem pevnosti Mohuč. V revolučním roce 1848 se stal polním podmaršálkem. Kromě toho zastával funkci viceprezidenta dvorské válečné rady, místodržitele v Sedmihradsku a posléze v Čechách, měl titul císařského tajného rady a komořího a byl nositelem mnoha řádů. Roku 1818 mu byl za jeho vojenské zásluhy uznán hraběcí stav v dědičných rakouských zemích. Dne 22. února 1804 se v Coburgu oženil s vévodkyní Sophií von Sachsen-Coburg-Saalfeld (1778–1835). Díky tomuto, jinak ovšem nerovnorodému sňatku byl spřízněn s významnými evropskými panovnickými dynastiemi. Sophiin bratr Leopold (1790–1865) se stal roku 1831 belgickým králem, mladší sestra Juliane (1781–1860) byla provdána do rodu Romanovců. Přes další sestru Victorii (1786–1861) a bratra Ernsta (1784–

1844) byla Sophie tetou britské královny Victorie z dynastie hannoverské (1819–1901) i jejího manžela Alberta von Sachsen-Coburg-Gotha (1819–1861).

Nečtiny se staly prvním a hlavním sídlem rodu v rakouské monarchii. Vztah rodiny nového majitele ke zdejšímu panství dokládají i jména dvou dominikálních vsí, které tu roku 1841 založil. Jednou byl Leopoldov (asi 2,5 km západně od městečka Nečtiny), pojmenovaný po švagrovi Emmanuela von Mensdorff-Pouilly, belgickém králi Leopoldovi. Druhá, ležící zhruba 2,5 km jihozápadně od Březína, obdržela jméno Mensdorf na památku vsi, podle níž si rod upravil po své emigraci do říše přídomek. Dnes jsou to Jedvaniny.

Když Emmanuel hrabě von Mensdorff-Pouilly dne 28. června 1852 ve Vídni zemřel, našel místo posledního odpočinku právě na nečtinském panství, v kostele sv. Anny. S manželkou Sophií měl šest synů, z nichž dva založili samostatné linie rodu. Nečtiny převzal starší Alfons Friedrich Ferdinand (1810–1894), který z nich zřídil roku 1860 fideikomis pro své mužské potomstvo. Mladší Alexander Konstantin Albrecht (1813–1871) se oženil s jednou z posledních příslušnic primogenitury knížecího rodu Dietrichsteinů a roku 1868 přijal titul a přídomek „kníže von Dietrichstein zu Nikolsburg“, k němuž připojil svůj původní rodový predikát. Na základě toho převzal také dietrichsteinský majetek, především velkostatek Mikulov na Moravě.

Také Alfons Friedrich Ferdinand považoval Nečtiny zpočátku za hlavní rodinné sídlo. V letech 1855–1858 podnikl zásadní přestavbu zámku v romantickém neogotickém stylu. Její projekt je připisován architektu Carlu Friedrichu Wilhelmovi Streibovi z Coburgu (1822–1888). Zámek díky ní získal současnou trojkřídlou podobu s dominantní hranolovou věží a domácí kaplí Nanebevzetí Panny Marie. Zřízen byl rovněž rozsáhlý anglický park s velkým rybníkem. Pozoruhodnou stavbu představuje novorománská centrální kaple s rodinnou hrobkou, vybudovaná necelých 500 m západně od zámku. Byla postavena v roce 1857 (v literatuře se obvykle udává 1858, což mohl být rok jejího dokončení) a zasvěcena sv. Terezii na památku první manželky Alfonse Friedricha Ferdinanda Theresie hraběnky von Dietrichstein-Proskau (z hraběcí sekundogenitury tohoto rodu), předčasně zemřelé v prosinci 1856. Do nové hrobky byly z kostela sv. Anny přeneseny rovněž ostatky několika tam uložených členů rodu. Pohřbívalo se zde až do roku 1935 a místo posledního odpočinku tu našlo 12 osob.

S Theresií von Dietrichstein-Proskau vyženil Alfons Friedrich Ferdinand von Mensdorff-Pouilly moravské panství Boskovice. Funkci hlavního rodinného sídla postupně převzal tamější zámek, kde byla posléze zřízena i ústřední správa mensdorffských velkostatků.

Zrušení poddanství a roboty roku 1848 zřejmě nečtinský velkostatek (od roku 1857 fideikomisní panství) nijak zásadně neovlivnilo, pokud jde o dominikál. Z údajů publikovaných ve schematismech z poslední čtvrtiny 19. a počátku 20. století zjišťujeme, že velkostatek zaujímal plochu 2 647,99 ha, z toho 471,92 ha polí, 124,87 ha luk, 17,93 ha zahrad, 76,21 ha pastvin, 5,94 ha rybníčních ploch (z toho dva pstruhové rybníky), 1 942,78 ha lesů, 3,48 ha neproduktivní půdy a 4,86 ha zastavěných ploch.

Došlo ovšem ke zrušení dvora Nový Dvůr. Ostatní zůstávaly provozovány v režii vrchnosti, jen vlkošovský měl roku 1880 propachtovaný Tomáš Kremlička. To byl ovšem ojedinělý případ, patrně stejně jako pronájem dvora Čbán Mathesi Kastlovi a dvora Mostnice Jakobu Mayerovi již na počátku 19. století. Jinak byly po roce 1848 pronajímány ode dvorů jen drobné izolovaně ležící pozemky, jejichž obdělávání se velkostatkáři nevyplatilo, mohly být ale přínosem pro zemědělce vlastníci sousední půdu.

Velkostatek produkoval běžné obiloviny, brambory, jetel a hrách. Chován byl hovězí dobytek na výkrm křížený s allgäuským skotem a ovce křížené s plemenem Rambouillet.

Zásadní význam mělo lesní hospodářství. Lesy se dělily do pěti revírů: Nový Dvůr (též Mostnice), Nové Městečko, Dlouhá Louka, Lešovice a Vlkošov. Ročně se v nich vytěžilo až 6 130 m³ stavebního i palivového dřeva, určeného převážně pro potřeby sklárny u Plachtína a od roku 1894 též pro papírnu v Plzni.

Pokud jde o průmyslové podniky, je potřeba zmínit nejprve oba pivovary – zámecký i měšťanský. Prvně jmenovaný fungoval již v 16. století. V roce 1683 zřejmě proběhla jeho oprava nebo přestavba, další se uskutečnila za Mensdorffů po roce 1850. Ve druhé polovině 19. století začal velkostatkář pivovar pronajímat. Roční produkce zde dosahovala téměř 850 sudů a peněžní obrat přesahoval 10 000 zlatých. Kromě sládka a jeho spolupracovníků tu bylo zaměstnáno šest dalších dělníků. Na samém počátku 20. století byl ovšem pivovar mimo provoz. Teprve s převzetím do režie velkostatkáře a nástupem sládka Václava Matochy (asi 1902) začal zase prosperovat. Aby se rozšířil odbyt, byla zakoupena hospůdka v Manětíně. Kromě toho dodával pivovar svou produkci do hospod v Plachtíně a Vlkošově na území velkostatku a za jeho hranice též do Číhané, bezvěrovských skláren a Horní Bělé. Stanovený pivní deputát byl odevzdáván správci velkostatku, důchodnímu a lesmistrovi. Roční výstav činil před první světovou válkou 2 500 hl.

Měšťanský pivovar byl až do roku 1873 provozován obcí. Pak jej převzali právozářníci, nechali přestavět a následně pronajímali. V roce 1902 vykazoval výstav 1 850 hl. Za první světové války se ale jeho provoz zřejmě přestal vyplácet, a tak v roce 1917 (podle jiných údajů až v březnu 1918) prodali měšťané várečné právo cca za

40 000 K velkostatkáři. De iure pak pivovar definitivně ukončil činnost rozhodnutím rady městečka roku 1920. Posledním sládkem zde byl Josef Pauli.

V poslední čtvrtině 19. století byl na Preitensteině postaven lihovar. V roce 1900 měl kapacitu 330 hl na jednu várku, o šest let později již 360 hl. Provozován byl ve vlastní režii, podobně jako cihelna u dvora Malešín a pila.

Až do sklonku 19. století fungovala rovněž sklárna u Plachtína. V roce 1852 si ji od velkostatku pronajal Jan Rückl, původem z Moravy, který zde byl roku 1847 na tovaryšském vandru. Ve sklárně zaměstnával převážně české dělníky a soustředil se především na výrobu dutého skla. Zemřel ale již roku 1861. Provoz po něm převzala vdova Anna Rücklová. Nejprve vedla sklárnu se svým švagrem Ignácem Rücklem, pro neshody ho ale vyplatila a provozovala ji pak sama. Sklárna se řadu let úspěšně rozvíjela, posléze ale začalo docházet dřevo. Jeho nedostatek prohloubilo i to, že ho velkostatek začal prodávat do plzeňské papírny, což se ukázalo výnosnějším. Výroba skla se postupně přesunula do Kamenického Šenova. V červnu 1896 pak Anna Rücklová provoz sklárny ukončila a v září téhož roku se odstěhovala do Prahy.

Alfons Friedrich Ferdinand hrabě Mensdorff-Pouilly, c. k. tajný rada a komoří, podplukovník ve výslužbě, člen panské sněmovny říšské rady a nositel několika řádů, zemřel 10. února 1894 na Boskovicích. Fideikomisní panství Nečtiny (Preitenstein) převzal 14. května 1895 starší z jeho dvou žijících synů Alfons Wladimir Franz a měl je až do své smrti v roce 1935. Za něj byl velkostatek na základě zákona č. 215/1919, Sb. z. a n. ze dne 16. dubna 1919 podroben pozemkové reformě. Provedl ji v roce 1926 přidělový komisař Ing. J. Linhart s technickým úředníkem Ing. V. Chudáčkem. Z 2 649,81 ha veškeré půdy bylo velkostatkáři propuštěno 2 414,96 ha, 108,96 ha získali drobní nabyvatelé a z 125,89 ha byl utvořen zbytkový statek Vlkošov a přidělen J. Jandovi. Počet dvorů velkostatku se tak zredukoval na dva (Preitenstein a Malešín). V takřka neztenčené podobě ovšem zůstaly majiteli rozsáhlé lesní plochy a také mu byly ponechány všechny průmyslové podniky.

Podrobnější informace o hospodářské situaci na velkostatku po pozemkové reformě poskytuje schematismus vydaný roku 1933. Velkostatek tehdy dodával na trh pšenici, žito, oves, ječmen, mléčné výrobky, dobytek, užitkové a palivové dřevo, řezivo, cihly a střešní tašky. Z jeho celkové výměry tvořily 235,19 ha pole, 84,69 ha louky, 22,26 ha pastviny, 11,76 ha zahrady, 2 051,17 ha lesy, 2,94 ha rybníky, 1,66 ha neproduktivní půda a 3,67 ha zastavěné plochy. Zemědělská půda byla obhospodařována z dvorů Preitenstein a Malešín. Lesy se členily do tří revírů (Lešovice, Mostnice, Vlkošov) a dále do pěti hospodářských celků (Nové

Městečko, Nový Dvůr, Dlouhá Louka, Lešovice a Vlkošov). Tvořily je převážně modřínové kultury a ročně se zde vytěžilo přes 5 000 m³ dřeva.

Z průmyslových a ostatních podniků uvádí schematismus lihovar, pivovar, mlýn, pilu, cihelnu u dvora Malešín a mlékárnu. Lihovar vykazoval v roce 1929 3 000 hl produkce ročně. Pivovar pod názvem „Zámecký pivovar Preitenstein“ vyrobil v období 1922–1923 1 850 hl piva, maxima dosáhl v roce 1929 s ročním výstavem 2 000 hl. Pak ale začala produkce pozvolna klesat. Roku 1936 to bylo již jen 1 000 hl a v následujícím roce pivovar ukončil provoz.

Pila byla poháněna parním strojem o výkonu 45 hp. Při osmihodinové pracovní době mohla v roce 1932 zpracovat 2 400–2 600 m³ dřeva a k tomu vyrobit denně až 1 500 kusů šindele.

K příslušenství velkostatku patřil také patronát, který vykonával majitel vůči farnímu kostelu v Nečtinách, filiálnímu kostelu v Březíně a kapli sv. Anny u Nečtin.

Na území velkostatku žilo smíšené, převážně však jazykově německé obyvatelstvo. Dle údajů z roku 1930 tvořili Češi 5,2 %. Od 1. října 1938 bylo území velkostatku přičleněno na základě Mnichovské dohody k Německé říši. Hranice s okleštěnou Československou republikou a posléze Protektorátem Čechy a Morava probíhala několik kilometrů východně od Nečtin.

Za druhé světové války byl u městečka postaven tábor organizace Hitlerjugend, jejíž příslušníci zničili místní židovskou synagogu a hřbitov. Ve zrušeném pivovaru na Preitensteině a v ovčíně u Plachtína byl zřízen tábor pro polské a francouzské válečné zajatce.

Majitelem velkostatku byl od roku 1935 Alfons Karl Maria hrabě Mensdorff-Pouilly. Ten podepsal prohlášení věrnosti české šlechty republice ze 7. září 1939, posléze odmítl přijmout německé občanství a byl spolu se svou matkou nacisty perzekuován. Aby zabezpečil nečtinský velkostatek, který ležel na území Německa, převedl jej roku 1942 na své mladší sourozence Eduarda Maria Josepha a Sophii Marii Antonii, kteří se hlásili k německé národnosti, a ponechal si jen Boskovice. Proto byl velkostatek 23. října 1945 výměrem ONV v Kralovicích na základě dekretu prezidenta republiky č. 12/1945 Sb. z 21. června 1945 o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa zkonfiskován a převeden do národní správy. Alfons Karl Maria Mensdorff-Pouilly, který prokázal českou národnost i osobní spolehlivost v době války, se proti tomu odvolal a chtěl převod vlastnického práva vynucený pomnichovskou situací prohlásit za neplatný. Jeho návrh na navrácení nebo uchování části majetku však byl 31. října 1948 s konečnou platností zamítnut. Alfons Karl Maria Mensdorf-Pouilly tak

restituoval pouze Boskovice. Mezitím došlo k odsunu německého obyvatelstva a jeho postupnému nahrazení českými a slovenskými dosídlenci.

K 1. lednu 1949 skončila národní správa velkostatku, který následně přestal jako samostatný hospodářský celek existovat. Dvory Preitenstein a Malešín převzaly Československé státní statky, ředitelství v Krukanicích. Lesy o celkové výměře 1 946 ha byly odevzdány do správy státních lesů. Lihovar, který se pro škody způsobené na konci války Rudou armádou, nacházel mimo provoz, přidělilo ministerstvo zemědělství rozhodnutím ze 4. listopadu 1950 rovněž Československým státním statkům. Zámek, park, zahrady, rybník a pivovar (nyní již bez strojního zařízení) byly v téže době oficiálně převedeny na komisi ministerstva školství pro pobyt žactva v přírodě, která je využívala od roku 1947. Část zámeckého inventáře byla ovšem již za národní správy odvezena na zámek do Štědré a část rozchváčena. Později byla v zámku umístěna zemědělská škola s internátem. V roce 1964 objekt vážně poškodil požár. Po renovaci byl roku 1970 opět předán zemědělské škole. Od roku 1998 patří Západočeské univerzitě v Plzni a slouží jako školicí a ubytovací středisko.

Správním střediskem nečtinského zboží bylo v nejstarší době šlechtické sídlo na Špičáku asi 1 km severovýchodně od farního kostela sv. Jakuba Staršího. Na počátku 14. století převzal jeho funkci královský hrad Preitenstein. O formě správy v těchto dobách víme jen to, že v jejím čele stál purkrabí, který měl někdy k ruce ještě místopurkrabího. Konkrétní jména těchto úředníků známe především ze sklonku vlády Václava IV. a počátku husitských válek.

Po roce 1547 byl hrad opuštěn, a když se dosavadní královské zápisné zboží stalo alodiálním statkem (1557), přestěhovalo se jeho správní centrum do nově postaveného zámku v podhradí. Toto sídlo bylo zpočátku nazýváno Nečtiny, posléze se ale na něj přeneslo jméno Preitenstein podle zpustlého hradu, které se nejpozději od třicetileté války zcela prosadilo. Statek, následně panství, byl pak prakticky až do konce své existence označován jako Preitenstein (*Herrschaft Preitenstein*), zatímco toponymum Nečtiny zůstalo vyhrazeno městečku.

O fungování správy statku v předbělohorském období máme sporadické zprávy omezující se prakticky jen na několik jmen řídicích úředníků, označovaných dle obvyklé dobové praxe termínem hejtman (*Hauptmann, Haubtmann*). Teprve poté, co nečtinský, respektive preitensteinský statek zakoupili Kokořovci z Kokořova (1637), získáváme alespoň základní představu o struktuře jeho administrativy. Bohužel ve fondu se zachovalo jen velmi omezené množství archiválií, které by v tomto směru poskytlly podrobnější informace, což platí zvláště o době po roce 1850. Musíme se tedy vesměs spokojit jen se jmény a tituly jednotlivých

úředníků, zatímco jejich kompetence lze vymezit jen rámcově, povětšinou na základě analogie s jinými velkostatky, a snad poněkud lépe v případě výkonu soudní agendy v době patrimonijní. Nicméně i přesto lze strukturu správního aparátu statku, respektive panství Preitenstein, alespoň v hrubých obrysech nastínit. Úředník, který stál na jeho vrcholu, byl až do poloviny 18. století titulován jako hejtman (viz výše), případně hospodářský hejtman (*Wirtschafts-Hauptmann*), pak jako ředitel, respektive úřední ředitel (*Director, Amtsdirector*). Z dochovaného materiálu víme, že vedl mimo jiné také sirotčí a patronátní účty (pak byl současně označován jako *Rechnungsführer* či blíže dle typu účtů jako *Kirchenrechnungsführer*, respektive *Waisenrechnungsführer*). Tak tomu bylo do sedmdesátých let 18. století a pak zase od počátku let devadesátých. Mezitím převzal tuto funkci jiný úředník (viz dále). O jednom z vrchních úředníků nečtinského panství, Johannu Wenzelu Ludwigovi, je z archiválií uložených ve fondu Velkostatku Luhov známo, že koncem dvacátých let 18. století byl současně inspektorem sousedního panství Líšťany (Lichtenstein).

Hlavně pro dobu kolem poloviny 18. století a posledního desetiletí patrimonijního období je doložena funkce důchodního (*Rentschreiber, Rentmeister*). První zjištěnou zprávu o něm máme ovšem již z roku 1651, kdy prováděl soupis poddaných nečtinského (preitensteinského) panství podle víry. Do jeho kompetence spadalo finanční hospodářství velkostatku. Přijímal peníze, včetně úroků od poddaných, a také je vydával, například na mzdách ostatním úředníkům, čeledi, řemeslníkům apod. Vedl tudíž především důchodní účet. Na nečtinském panství nacházíme v první polovině 19. století jeho podpis i v knize souhrnného naturálního účtu. Obvykle dohlížel rovněž na provoz a účetnictví pivovaru.

Z dalších hospodářských úředníků lze v dochovaných archiváliích zachytit několik purkrabích (*Burggraf*) a souvisejší sled obročních (*Kornschnreiber, Kastner*). Purkrabímu podléhalo především polní hospodářství, obroční zodpovídal za sklizeň, uskladnění a vydávání obilí. Ne zcela jasný je rozsah kompetencí úředníka označovaného *Wirtschaftsbereiter*, což se obvykle překládá jako *pojezdny*. Takto titulovaní úředníci vedli na nečtinském panství v sedmdesátých a osmdesátých letech 18. století sirotčí a patronátní účty. Jinak obvykle dohlíželi na provoz panských dvorů i selských hospodářství a byli pomocníky purkrabích.

Soudní agendu, která byla v nejnižší úrovni přenesena v rámci josefínských reforem na velkostatky, obstarávali justiciárové. Jejich kontinuální řadu můžeme na Nečtinách sledovat od roku 1798. Ani se zde příliš nestřídali, do roku 1850 tu působili čtyři. Spolu s ředitelem a úředním písařem se účastnili zasedání místního soudu, který projednával spory mezi

poddanými, poručenské záležitosti, zástavy nemovitostí, vedl pozůstalostní řízení a samozřejmě též pozemkové knihy. Nejpozději od čtyřicátých let 19. století vystupuje justicár v soudní agendě prakticky samostatně.

Již od konce 17. století se v administrativě panství objevuje funkce úředního písaře (*Amtschreiber*, někdy též stejný úředník označován i jako *Wirtschaftschreiber*). Jeho podpisy nacházíme v pozemkových knihách. Od sklonku 18. století byl úřední písař nazývaný aktuár (*Actuar*), případně blíže specifikovaný jako soudní aktuár (*Gerichts-Actuar*), přítomen jednání místního soudu. Z dochovaných archiválií se totiž zdá, že někdy pracovali ve vrchnostenské kanceláři současně nejméně dva aktuáři, takže jako soudní byl zřejmě označován ten, který přímo asistoval výkonu soudní agendy. Podpisy aktuárů jakožto zapisovatelů úředních řízení jsou na většině dochovaných soudních spisů i opisech inserovaných do pozemkových knih.

Dále se pro období před rokem 1850 objevují izolovaně kontroloři a v jednom případě též inspektor (1792), který byl zřejmě nadřazen správám několika velkostatků téhož majitele, v dané době Kokořovců z Kokořova. Mohlo ovšem jít i o úředníka specializovaného na kontrolní činnost.

Samostatnou kapitolou je lesní správa, která představovala na nečtinském (preitensteinském) panství důležitou složku vzhledem k rozsáhlým lesním plochám. Ovšem i o ní máme k dispozici málo zpráv. Ani titulatura úředníků nebyla zpočátku jednotná. V některých případech tak nelze spolehlivě říci, na jakém stupni v rámci administrativní struktury se konkrétní osoba nacházela. Roku 1702 je zmiňován *Waldt Bereüther zu Preitenstein*, čili lesní pojezdny na Preitensteině, z roku 1731 máme zprávu o myslivci tamtéž (*Jäger zu Preittenstein*). Teprve od čtyřicátých let téhož století se objevuje prakticky pravidelně termín *Oberjäger* (vrchní myslivec), který naznačuje, že šlo o úředníka stojícího v čele lesní správy. Na sklonku patrimoniálního období se nově uplatňuje označení *Oberförster* (nadlesní).

Správě velkostatku byl v první polovině 19. století vyhrazen samostatný dům s kanceláři a byty, nacházející se poblíž zámku.

S rokem 1850, kdy byla soudní a politická agenda přenesena na nově zřízené okresní soudy a úřady, se administrativa velkostatku (od 1860 fideikomisního) omezila prakticky na hospodářské záležitosti. V čele správního aparátu stál i nadále hospodářský ředitel (*Wirtschafts-Direktor*). Od roku 1876 byl podřízen ústřední správě (inspekci) na Boskovicích, které převzaly funkci hlavního sídla rodu Mensdorff-Pouilly. Zřejmě v souvislosti s touto organizační změnou začal být titulován „správce“ (*Herrschaftsverwalter*). Dále zde fungoval důchodní (*Rentmeister, Rentverrechner*), hospodářský asistent a další pomocný úředník

označovaný různě jako adjunkt, praktikant či kancelista. Lesní úřad tvořil nadlesní (*Oberförster*) a čtyři revírníci (*Revierförster*) pro jednotlivé revíry velkostatku (Dlouhá Louka, Lešovice, Mostnice, Nové Městečko) s adjunkty.

Chod pivovaru vedl nájemce nebo sládek, který ale nepatřil k administrativě velkostatku. Podobné to bylo i v případě sklárny. Tu řídil nájemce, jenž měl k ruce účetního a případně ještě technického asistenta. K úřednímu aparátu velkostatku byl ale na sklonku 19. a počátkem 20. století naopak řazen zámecký zahradník na Preitensteině.

Správní strukturu fideikomisního velkostatku Nečtiny (Preitenstein) na počátku třicátých let 20. století přibližuje dochovaný lesní hospodářský plán z roku 1932 a schematicus vydaný v následujícím roce. Správu vedl jako administrátor syn aktuálního majitele a posléze velkostatkář Alfons Karl Maria Mensdorff-Pouilly. Jemu podléhal ředitel důchodního úřadu (*Rentamtsdirektor*) s adjunktem a hospodářský správce, který rovněž dohlížel na průmyslové podniky velkostatku. Provoz pivovaru řídil sládek. Dále jsou uváděni zaměstnanci, kteří zodpovídali za určité dílčí oblasti hospodaření a podnikání – skladník, strojník, dozorce, zahradník a lihovarník.

Důležitou zůstávala lesní správa. Jako lesní hospodář vystupuje spolu s jistým Zeinerem (nejspíše najatým externistou pro vypracování lesního hospodářského plánu) sám administrátor hrabě Alfons Karl Maria Mensdorff-Pouilly, který měl příslušnou státní zkoušku. Vrchním úředníkem lesní správy pak byl lesmistr se sídlem na Preitensteině, jemuž zde asistoval ještě samostatný lesní správce. Další stupeň představovali revírníci. První spravoval revír Lešovice a podléhali mu dva hajní (v Lešovicích a Novém Městečku), druhý zodpovídal za revír Mostnice a měl k ruce tři hajné (dva na Dlouhé Louce a jednoho na Novém Dvoře). Izolovaně ležící revír Vlkošov byl pod přímou správou lesmistra. Lesmistr, lesní správce a jeden z revírníků měli odbornou kvalifikaci ve formě státní zkoušky z ochrany lesa a pomocné technické služby.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Ačkoli můžeme předpokládat, že nějakou spisovnu měla správa statku Nečtiny, respektive Preitenstein, již za Gryspeků (1549–1623), konkrétnější, ale kvůli omezenému množství dochovaných archiválií stále jen torzovitou představu o ní získáváme až od druhé poloviny 17. století, kdy Nečtiny vlastnili již Kokořovci z Kokořova. Ze starší doby se dochovaly jen některé pozemkové knihy. Nejstarší byla vedena již od počátku druhého

desetiletí 17. století a obsahuje i retrospektivně zanesené záznamy spadající až do konce 16. století. A právě u pozemkových knih lze zachytit, že byly v rámci spisovny velkostatku nějakým způsobem značeny a řazeny. Zaznamenáváme dvě řady číselných signatur. Nejstarší jsou snad ty, které se dochovaly na čtyřech rustikálních pozemkových knihách (inv. č. 11, 18, 19, 21). Souvislou řadu však neznáme, víme jen o číslech 6, 9, 10 a 18. Tato čísla byla uvedena na přední straně desek, případně sekundárně dopsána tužkou na titulní list.

Patrně na sklonku 18. století, možná v souvislosti se zavedením knih aktiv a pasiv (asi roku 1798), byly dosavadní pozemkové knihy přečíslovány a vzniklo tak nové řazení. Tato nová čísla jsou spolu s názvem příslušné knihy uvedena na štítku nalepeném na hřbetu.

Do jakého registraturního systému zapadá signatura 28 nejstarší knihy patentů a cirkulářů krajského úřadu (inv. č. 4), není zřejmé, snad souvisí s prvně uvedeným, který lze zachytit u pozemkových knih.

Nejspíše ze stejné doby, nejpozději však z počátku 19. století, pochází registraturní systém spisového materiálu. Jeho užití však můžeme sledovat jen u celkově torzovitě dochovaných spisů přenesené agendy. Z toho, co máme k dispozici, víme, že se dle takzvané krajské normy spisy dělily do oddělení *Judiciale* a *Politicum*, které se vnitřně členily do tematických pododdělení. Lze předpokládat, že existovala i další oddělení (*Commerciale*, *Contributionale*, *Militare* atd.). Dochovaly se však jen spisy z výše uvedených, které byly jako takzvaná patrimoniální priora odevzdány příslušnému okresnímu soudu.

K registraturnímu systému dle krajské normy rovněž patří několik málo podacích protokolů veřejné a politické agendy z let 1806, 1818, 1824 a 1825. Podací protokol pro období 1799–1800 (inv. č. 41) je určen pro spisy různých agend. Vznikl tedy možná ještě před aplikací krajské normy.

Zdá se, že uvedený registraturní systém se uplatnil i pro účty přenesené agendy. Tak tomu bylo přinejmenším v případě knihy sirotčích účtů z let 1742–1789 (inv. č. 72), která byla opatřena signaturou *Jud., Fasc. VII/18*, přičemž do pododdělení VII v rámci oddělení *Judiciale* spadají v dochovaném registraturním systému poručenské záležitosti.

Signována je rovněž kniha ročních vyúčtování farního kostela sv. Jakuba Staršího v Nečtinách z let 1698–1736 (inv. č. 67). Zde se jedná o signaturu *V/I*. Pokud se i v tomto případě vycházelo z výše jmenovaného registraturního systému, pak byla příslušná kniha zařazena úředníky velkostatku do oddělení *Publicum*, což se jeví jako logické.

V rámci reorganizace soudní a veřejné správy po zrušení poddanství a roboty v roce 1848 došlo k předání pozemkových knih a části spisového materiálu vzešlého z výkonu přenesené agendy nejbližšímu okresnímu soudu, respektive okresnímu úřadu, v našem případě do

Manětína. Úřední uzavření pozemkových knih ze strany správy panství provedl k 26. květnu 1850 justiciář Karl Wydra. Jednotlivé knihy opatřil vlastnoruční uzavírací doložkou a úřední pečeti velkostatku s opisem HERRSCHAFT PREITENSTEINER AMTSSIEGEL a erbem jeho aktuálních majitelů, rodu Mensdorff-Pouilly.

Úředníci Okresního soudu v Manětíně využívali pozemkové knihy nadále a až do počátku 80. let do nich plynule zapisovali, než si založili knihy nové. U okresního soudu se pozemkové knihy nacházely asi až do roku 1941, kdy byly předány do péče Archivu země České v Praze. Tamtéž byla v roce 1948 provedena jejich revize.

Pokud jde o strukturu spisovny velkostatku po roce 1850, nelze než konstatovat, že torzovitost dochovaného materiálu neumožňuje vyslovit v tomto ohledu jakékoli relevantní závěry. O způsobu jejího uložení v době po konfiskaci velkostatku nás informuje zpráva z 24. srpna 1945. Archiv je zde kvalifikován jako zcela náhodně dochované torzo tvořené několika úředními knihami. Z nich je zvláště jmenován urbář z roku 1686, kostelní účty ze 17. století a několik knih vrchnostenských dekretů ze 17.–18. století. Tyto knihy byly uloženy v jedné z místností v prvním patře zámku, která sloužila jako skladiště. V jiné menší místnosti v přízemí, využívané jako spižirna a sklad, se pak nacházel rodinný archiv Mensdorff-Pouilly uschovaný ve dvou podlouhlých velkých krabicích a v osmi jiných krabicích s modrým okrajem, společně uložených na nástěnné polici. Bylo navrženo přemístit oba soubory archiválií do depozitáře v Plasích.

Protokol o převzetí rodinného archivu Mensdorff-Pouilly a zbytků archivu velkostatku k plánovanému převozu byl vyhotoven 3. července 1947 v přítomnosti ředitele Státního archivu zemědělského Dr. Václava Černého a zástupců národní správy J. Baxy a B. Boušeho. K 9. září 1948 byl vyhotoven seznam písemností obsahující 363 číslovaných a několik nečíslovaných položek. Souhrnně jsou všechny označeny jako archiv rodu Pouilly a rodu Mensdorffů. Převážnou většinu ale tvoří účetní materiál velkostatkové provenience z první poloviny 20. století ve formě knih i spisů. Z rodinných písemností je v soupisu uveden pamětní deník Eduarda Mensdorff-Pouilly z let 1938–1941, mezi nečíslovanými položkami pak například kniha hostů, dvě pergamenové listiny, rukopis dějepisného obsahu a rodinná korespondence. Naopak úřední knihy, o nichž se zmiňuje zpráva ze srpna 1945, v tomto seznamu vůbec nefigurují. Hypoteticky mohly být mezitím samostatně odvezeny do Plas, na nejstarším evidenčním listu zachycujícím stav k 31. prosinci 1957 ovšem zaznamenány nejsou. Vývoj archiválií v této době je tedy značně nejasný. Rodinné písemnosti byly nakonec skutečně do Plas převezeny, v soupisu ze září 1948 uváděný účetní materiál je však dnes nezvěstný. Nenachází se ani ve fondu Rodinný archiv Mensdorff-Pouilly ani ve fondu

Velkostatek Nečtiny. Ani z evidence Moravského zemského archivu v Brně, kde je uložen fond Velkostatek Boskovice zahrnující i písemnosti nadřazené inspekce rodových statků, včetně 64 účetních knih velkostatku Nečtiny z let 1861–1942, nevyplývá, že právě tyto knihy by mohly být totožné s těmi, které obsahuje citovaný soupis. Spíše půjde o stejnopisy zasílané boskovické inspekci k revizi. Oproti tomu úřední knihy jmenované ve zprávě z 24. srpna 1945 dnes ve fondu *Velkostatek Nečtiny* jsou, ačkoli dlouho zůstávaly evidenčně nepodchyceny. Důvod těchto nesrovnalostí, na které upozornila již Radmila Slabáková ve svém článku věnovaném archivní pozůstalosti rodu Mensdorff-Pouilly v Čechách a na Moravě, není zpracovateli archivní pomůcky znám.

Zdá se, že k vytvoření samostatného fondu *Velkostatek Nečtiny* došlo v archivu až po převzetí 19 kartonů spisů patrimoniální agendy z let 1794–1850 (patrimoniální priora okresního soudu) dne 14. listopadu 1952 (KP 291/52). V této podobě zachycuje nejstarší dochovaný evidenční list stav fondu k 31. prosinci 1957, kdy byl již uložen na klatovské pobočce Státního archivu v Plzni.

Když byl 17. října 1962 z 5. oddělení Státního ústředního archivu, kam byl převezen roku 1953 z Plas, převzat do Klatov rodinný archiv Mensdorff-Pouilly (č. j. Sar 227/3 – 62, KP 6/62), bylo rozhodnuto, že se z něj 13 knih přeřadí po prozkoumání do fondu *Velkostatek Nečtiny*. Zda k tomu skutečně došlo, není zcela zřejmé. V tomto období se totiž některé změny na evidenčních listech zcela zjevně neprojevíly. Můžeme to konstatovat v případě účetní knihy z roku 1827, která je zaznamenána v inventárním seznamu z března 1968 (viz dále), o níž ale nelze říci, jakým způsobem se do fondu dostala. Nejspíše šlo o knihu ze „zbytků“ archivu velkostatku, jak jej popisuje zpráva ze srpna 1945.

Další vnější změnu ve vývoji fondu představuje převzetí jednoho kartonu spisů „veřejné agendy“ z let 1697–1848 ze Státního archivu v Plzni k 23. únoru 1971 (Sar 32/71, KP 1/71). V následujícím roce byl pak fond výrazně rozšířen o 34 pozemkových knih z let 1592–1889, které převzal Státní archiv v Plzni ze Státního ústředního archivu jakožto nástupce Archivu země České dne 21. února 1961 nejprve jako sbírku. Teprve po zpracování formou kartotéčních lístků byly knihy počátkem sedmdesátých let rozděleny do fondů původců, z jejichž činnosti vzešly.

K 31. prosinci 1972 měl tedy fond 54 evidenčních jednotek (z toho 34 úředních knih, 19 kartonů a 1 mapu) a celkovou metráž 5 bm.

Pod datem 15. listopadu 1974 byla ze Státního oblastního archivu v Brně převzata mapa polesí Nový Dvůr z roku 1931 (č. j. 263/74, KP 3/74), čímž došlo k zvýšení počtu evidenčních jednotek.

Zajímavý, ačkoli nepatrný přírůstek, představuje zlomek hospodářských zpráv z let 1877–1903 a žádost Barbory Staré ze Štědré na farní úřad v Nečtinách o přijetí do nečtinského špitálu z roku 1891, které darovala archivu v roce 1985 paní Helena Tůmová z Plzně. Jde totiž o písemnosti nalezené při požáru zámku Nečtiny v listopadu 1964, jak stálo na obálce, v níž byly uloženy. Do přírůstkové knihy tyto archiválie zapsány nebyly a nepromítly se ani do navýšení počtu evidenčních jednotek.

Další změny, tentokrát vnitřní, proběhly ve fondu po jeho přestěhování z Klatov na pobočku Klášter u Nepomuka Státního oblastního archivu v Plzni roku 2009. Postupně bylo dodatečně evidováno 18 úředních knih z let [1686]–[1850] (některé mohou být totožné s těmi, které uvádí zpráva ze srpna 1945), 1 karton spisů z let [1697]–[1770] a 8 map z let 1839–1948. Další 2 mapy z roku [1880] byly dodatečně zaevidovány v rámci generální inventury v roce 2013.

Vývoj fondu uzavřela delimitace 1 úřední knihy (roční vyúčtování špitálu v Nečtinách z let 1661–1735) ze Státního okresního archivu Karlovy Vary provedená k 20. lednu 2016 v rámci pořádání fondu Archiv města Žlutice. Před započítáním posledních pořádacích prací, jejichž výsledkem je tato archivní pomůcka, měl tedy fond *Velkostatek Nečtiny* 85 evidenčních jednotek, z toho 53 úředních knih, 20 kartonů spisů a 12 map o celkové metrži 5,88 bm a časovém rozsahu 1592–1948.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

První pořádací práce provedli od 21. do 25. února 1955 Adolf Zeman, Max Šimanovský a František Fabian, další pak v říjnu – listopadu 1956 archiváři Vrtiška a Ciprová. Týkaly se pouze spisového materiálu, jímž byl tehdy fond výhradně tvořen, a reflektovaly registraturní systém vyplývající z dochovaných signatur. Kromě kartotéčních lístků k pozemkovým knihám však byl dosud jedinou pomůckou přehled archiválií z března 1968, ačkoli můžeme oprávněně předpokládat, že nějaký soupis vzešel i z pořádacích prací v padesátých letech, ale nedochoval se. Ten existující již obsahuje i jednu účetní knihu z roku 1827 a lesní mapu z roku 1887.

Poslední pořádací práce, jejichž výsledkem je tato archivní pomůcka, se uskutečnily od června do prosince 2016. Po jejich ukončení má fond *Velkostatek Nečtiny* 51 úředních knih, 6 podacích protokolů, 22 kartonů spisového materiálu a 5 map o celkovém časovém rozsahu (1592) [1611]–1942 a metrži 5,86 bm. Původcem archiválií je velkostatek. Obecně musíme

řící, že fond představuje torzo někdejšího archivu správy panství. Ve větším objemu je přítomno zastoupeno období před rokem 1850, archiválie z doby následující představují skutečně jen zlomky. Z úředních knih jsou dochovány především knihy pozemkové, které tvoří ucelenou řadu a datací zápisů sahají až do konce 16. století. Dále fond obsahuje urbář, soupis lidu, knihu vrchnostenských dekretů a lesní hospodářský plán, několik podacích protokolů veřejné a politické agendy, ze spisového materiálu pak především patrimoniální spisy. Ve větším rozsahu, byť rovněž s mezerami, je to registrurní oddělení *Judiciale*, ponejvíce pozůstalosti (pododdělení VI) a spory (pododdělení I). Zastoupeno je i oddělení *Politicum*, ale jen zlomkovitě. Spisy po roce 1850 představují ojedinělé jednotliviny.

Pokud jde o účty, jsou dochovány zejména účetní knihy přenesené agendy (kostelní účty, sirotčí účet) a několik knih dominikálních hospodářských účtů. Ve velmi omezeném množství obsahuje fond mapy (katastrální, lesní).

Zásadní problém představuje stav archiválií. Zvláště poškozené jsou pozemkové a některé účetní knihy, jak je blíže specifikováno v jednotlivých inventárních záznamech. Častěji se objevuje zničená vazba, v hojné míře uvolněné listy, trhliny a v neposlední řadě plíseň, která u některých knih zapříčinila vysokou křehkost papíru. Nejvíce poškozené knihy (inv. č. 11, 14, 15) byly proto předány k záchraně konzervátorské a restaurátorské dílně Státního okresního archivu Domažlice se sídlem v Horšovském Týně. (č. j. SOAP/005-0011/2017, KZ 1/2017).

U spisového materiálu se ve sporadických případech objevují trhliny a poškození prachem.

Archiválie ve fondu *Velkostatek Nečtiny* byly uspořádány a archivní pomůcka vyhotovena podle metodického pokynu ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek č. j. SOAP/006-0767/2010 z 12. března 2010, dodatku k tomuto pokynu č. j. SOAP/006-1300/2014 s platností od 15. července 2014 a podle základních pravidel (*Metodické návody a instrukce pro zpracování archivního materiálu, Sborník archivních prací X, 1960, č. 2, s. 215–310; Michal WANNER a kol. Základní pravidla pro zpracování archiválií. Praha : Odbor archivní správy a spisové služby MV, 2013, kapitola 2*).

Úřední knihy byly rozděleny do skupin *Dominikální agenda* a *Přenesená agenda*, z nichž druhá zahrnuje pouze pozemkové knihy dále členěné na dominikální a rustikální a tyto ještě na hlavní a dokladové. V rámci těchto podskupin jsou řazeny podle obcí v abecedním pořádku, přičemž na prvním místě jsou uvedeny ty, které obsahují zápisy pro více obcí. Řazení podle původního číslování (viz kapitola II.) nebylo nijak reflektováno, neboť není známa kompletní číselná posloupnost.

U pozemkových knih byly porovnány údaje na kartotéčních lístcích ze šedesátých let minulého století se skutečností (hlavně originální názvy a časové rozsahy) a tam, kde to bylo potřeba, příslušným způsobem upraveny. Jako priora byly přitom uvedeny datace zápisů vzniklých před založením konkrétní knihy a zapsaných tudíž retrospektivně, jako posteriora pak záznamy učiněné úředníky okresního soudu po uzavření knihy správou velkostatku. Dolní hranice časového rozsahu nejstarší pozemkové knihy (inv. č. 10), z níž vyplývá rovněž dolní hranice časového rozsahu celého fondu, je stanovena jako pravděpodobná, neboť v příslušné knize není nikde výslovně uvedena. Lze ji ale vyvodit z charakteru zápisů a typu písma. Podobný postup se uplatnil i u dalších knih, kde byla datace vzniku sporná, například nejstarších knih aktiv a pasiv (zde posloužily jako vodítko i konkrétní historické souvislosti zápisů).

Originální názvy byly přednostně přebírány ze štítků na deskách či titulních listů, v případě, že se nedochovaly, nebo nebyly knihy tímto způsobem primárně označeny, ze štítků na hřbetech. Je ale třeba upozornit, že ty nemusí zcela odpovídat obsahu knihy. Totéž platí i u datací na těchto štítcích uváděných.

V případě pozemkové knihy označené v rámci nezpracovaného fondu pořadovým číslem 8 (sign. Touškov 108) se při pořádacích pracích zjistilo, že byla do fondu zařazena omylem, a to nejspíše při stěhování z Klatov na pracoviště Klášter u Nepomuka. Je opatřena štítkem „Hundschtzer Grundbuch, Nro. IV.“ a skutečně obsahuje zápisy pro ves Hunčice na panství Luhov – Líšňany z let 1736–1844. Po uzavření, k němuž došlo v úřední kanceláři na Luhově 31. března 1850, byla předána příslušnému okresnímu soudu, a to v Městě Touškově. S panstvím Nečtiny tedy rozhodně nemá nic společného. Protože pozemkové knihy velkostatku Luhov – Líšňany byly začleněny do fondu Velkostatek Luhov bez ohledu na to, zda vznikly ještě v době, kdy šlo o dvě samostatná panství, což je i případ popisované knihy, byla tato rovněž přeřazena, respektive vrácena do uvedeného fondu, kam původně skutečně i patřila.

Nově bylo zvlášť vyčleněno 6 podacích protokolů z let 1799–1825, dosud samostatně nevykazovaných a zahrnutých mezi úřední knihy.

Spisový materiál byl rozdělen na manipulované a nemanipulované spisy. U prvně jmenované, objemem větší skupiny zůstal zachován registraturní systém dle dochovaných signatur, který byl reflektován již při prvních pořádacích pracích v padesátých letech minulého století. Spisy jsou řazeny podle registraturních oddělení a pododdělení a v nich pak podle čísel. Ty, u nichž nejsou čísla známa, ale pododdělení ano, byly zařazeny samostatně za příslušné pododdělení pod jeho inventárním číslem. V časovém rozsahu uváděná priora se

vztahují na související písemnosti druhotně zařazené do jednotlivých spisů po jejich založení, ovšem vzniklé dříve a nezávisle na nich, posteriora pak na podobné písemnosti vzniklé s větším časovým odstupem od uzavření spisu a k němu dodatečně připojené pod stejnou signaturou a číslem.

V případě pozůstalostních spisů je v jednotlivých inventárních záznamech upozorněno na zajímavější archiválie. Názvy jednotlivých pododdělení jsou vytvořeny analogicky dle jiných fondů, případně ad hoc, ale vždy tak, aby korespondovaly s obsahem spisů.

Nemanipulované spisy jsou řazeny chronologicky.

Během pořádacích prací došlo k úpravě dolní hranice dochovaného spisového materiálu dle skutečnosti.

Účetní materiál, tvořený až na jednu výjimku výhradně úředními knihami, byl strukturován podle typu dochovaných účtů a knih.

Pokud jde o mapy, bylo z původního počtu 12 ponecháno ve fondu pouze 5 – 2 katastrální a 3 lesní, jejichž provenience je nesporná. Katastrální mapa obce Vojtěšín, třebaže v této vsi měl velkostatek Nečtiny jistá majetková práva (na sklonku patrimonijního období se vztahovala na jednu zdejší usedlost s příslušenstvím), byla nakonec přeřazena do nezpracované části fondu Velkostatek Toužim, neboť k tomuto panství uvedená ves v rámci statku Brložec majoritně náležela.

Ostatní mapy v počtu 6 byly z fondu vyřazeny, ve třech případech primárně proto, že u několika z nich šlo o katastrální mapy vsí, které k velkostatku Nečtiny nikdy nepatřily. V ostatních případech zase nebylo možno žádným způsobem prokázat, že by jejich původcem byla správa velkostatku. Kromě toho byly do fondu zaevidovány až dodatečně roku 2009. Při pořádacích pracích byly přeřazeny do fondu Lesní závod Plasy, jelikož tento závod je s největší pravděpodobností jejich původcem.

Jazykem archiválií je němčina, jen velmi sporadicky se v některých nejstarších pozemkových knihách objevuje čeština.

Místní jména jsou v inventáři používána podle *Statistického lexikonu obcí České republiky* z roku 2013.

Během pořádacích prací nebylo ve fondu skartováno, došlo ale, zejména v důsledku přemanipulování archiválií, ke změnám počtu evidenčních jednotek a metráže.

Vzhledem k malému rozsahu fondu nebyly vyhotoveny rejstříky.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Pro svůj malý rozsah nabízí archivní fond *Velkostatek Nečtiny* do značné míry omezené badatelské využití. Přesto obsahuje archiválie, které stojí za výraznější pozornost. Ucelený soubor představují pozemkové knihy (inv. č. 9–41). Datace nejstarších zápisů, které jsou v nich obsaženy, dosahuje až na skloněk 16. století. Spolu s dochovaným urbářem sepsaným v roce 1686, porovnávacím stav k roku 1658, a roku 1799 doplněným o další urbáriální zápisy (inv. č. 1), a soupisem lidu z roku 1792 (inv. č. 8), byť neúplným, mohou být vítaným zdrojem informací pro rodopisce. V obecnější rovině samozřejmě ilustrují majetkové a sociální poměry jak venkovských, tak městských poddaných (městečko Nečtiny) v převážně zemědělském kraji s majoritou německého obyvatelstva. U některých vsí, jako například Plachtín, Jedvaniny a Leopoldov, které byly založeny až v novověku, mohou poskytnout rovněž údaje o jejich vzniku a rozšířit tak dosavadní úroveň poznání této části historie příslušného regionu.

Zejména ke genealogickým účelům lze upotřebit soubor pozůstalostních spisů, související, byť mezerovitě dochovaných od sklonku 18. století do roku 1850 (inv. č. 51). Fond zahrnuje i pozůstalosti židovských obyvatel panství, kteří také vystupují v různých sporech, ponejvíce o dlužné částky, a to jak s židovskými, tak křesťanskými dlužníky. Ke studiu této problematiky naopak poskytují materiál dochované spisy sporného soudnictví (inv. č. 48).

Z torzovitě zachovaných nemanipulovaných spisů stojí za zmínku císařský patent z 5. června 1784 o užívání úředních razítek (inv. č. 60) jako doklad josefínských reformních normativ, která ovlivňovala tehdejší kancelářskou praxi.

Způsob fungování správy velkostatku v posledních desetiletích patrimonijního a v prvním čtvrtstoletí následujícího období z pohledu vrchnosti, respektive velkostatkáře podhaluje kniha vrchnostenských dekretů z let (1833) 1836–1876 (inv. č. 2). Lesní hospodářství jako důležitou součást ekonomiky nečtinského velkostatku naopak přibližuje lesní hospodářský plán pro hospodářské roky 1932/1933–1942/1943 (inv. č. 3).

V rámci dochovaného účetního materiálu je třeba upozornit především na knihy kostelních účtů jako zdroj informací pro studium dějin církevních staveb (inv. č. 67–71), třebaže nejsou z různých důvodů k dispozici v souvislé řadě pro všechny patronátní kostely, respektive kaple. Například nejstarší kniha účtů farního kostela sv. Jakuba Staršího v Nečtinách, kostel sv. Anny tamtéž a kostel sv. Wolfganga v Novém Městečku (o jehož existenci jinak není nic známo) z let 1652–1673 (inv. č. 67) obsahuje i zápisy dokládající

jinak v literatuře neuváděnou raně barokní přestavbu prvně jmenovaného kostela pod vedením italského stavitele Thomase Pincheta (Tommasa Pinchettiho) v letech 1671–1673. Zvláště zajímavou je pak kniha účtů nového špitálu u kostela sv. Anny založená roku 1661, ale soustavně vedená až od roku 1665 (inv. č. 72), která dokumentuje formu a fungování chudinské péče na Nečtinsku v této době. Za zmínku stojí rovněž kniha sirotčího účtu z poměrně dlouhého období 1742–1789 (inv. č. 73).

Mezi mapami představuje nejzajímavější archiválii přehledová mapa, vypracovaná na podkladech Stablního katastru, zachycující celé nečtinské panství v závěru patrimonijního období (inv. č. 74).

Na závěr je potřeba upozornit na existenci účetního materiálu z let 1861–1938 vzešlého z činnosti správy velkostatku Nečtiny, ale uloženého ve fondu Velkostatek Boskovice v Moravském zemském archivu v Brně, a samozřejmě na možnost studia materiálů z fondu Rodinný archiv Mensdorff-Pouilly. Ten je uložen na pracovišti Klášter u Nepomuka Státního oblastního archivu v Plzni a obsahuje cenné archiválie rodu, jenž byl posledním vlastníkem nečtinského velkostatku, a který měl po nějakou dobu Nečtiny i za své hlavní sídlo.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

Archivní fond *Velkostatek Nečtiny* o časovém rozsahu (1592) [1611]–1942 uspořádal v období od června do prosince 2016 Mgr. Vladimír Červenka ve Státním oblastním archivu v Plzni, pracoviště Klášter u Nepomuka. Inventář sestavil a úvod k němu napsal v lednu–květnu 2017 rovněž Mgr. Vladimír Červenka.

V Klášteře 14. 12. 2017

Mgr. Vladimír Červenka

Seznam použitých pramenů a literatury

Nevydané prameny:

MZA v Brně, *Sbírka matrik*, sign. Boskovice 195.

NA, fond *České gubernium – guberniální listiny*, inv. č. 2018, sign. L II 1551.

NA, fond *Stará manipulace – urbáře, odhady, inventáře*, inv. č. 64, kar 5.

NA, *Sbírka genealogická Dobřenského*, inv. č. 480.

SOA v Plzni, fond *Velkostatek Luhov /nezpracováno/*, sign. Touškov 111 (pozemková kniha obce Košetice se zápisy z let 1728–1851).

SOA v Plzni, *Sbírka matrik západních Čech*, sign. Nečtiny 04, 15, 21, 22, 22, 29, 31 [online]. Dostupné z <www.portafontium.eu>.

SOKA Plzeň-sever se sídlem v Plasích, fond *Archiv města Nečtiny /nezpracováno/*, Listiny.

SOKA Plzeň-sever se sídlem v Plasích, fond *Farní úřad Nečtiny /nezpracováno/*, Gedenkbuch der Pfarre Netschetin, 1864–1938 [online]. Dostupné z <www.portafontium.eu>.

Tištěné a zpracované prameny

BURDOVÁ, Pavla – CULKOVÁ, Dagmar – ČÁŇOVÁ, Eliška – LIŠKOVÁ, Marie – RAJTORAL, František (edd.). *Tereziánský katastr český. Svazek 3 – Dominikál*. Praha, 1970, s. 337, č. 1027, s. 352, č. 1078.

ČADKOVÁ, Iva – ZAHRADNÍKOVÁ, Magda (edd.). *Berní rula 24 : Kraj Plzeňský*. II. díl. Praha, 2002, s. 458–465.

ČÁŇOVÁ, Eliška (ed.). *Soupis poddaných podle víry z roku 1651 : Loketsko*. Svazek 1–2, Praha, 1993, s. 23–27.

DOSKOČILOVÁ, Marie (ed.). *Berní rula 23 : Kraj Plzeňský*. Díl 1. Praha, 1952, s. 278–285.

FANTA, Gustav. *Statistik und Beamten-Schematismus des Grossgrundbesitzes und der landwirtschaftlichen Industrien Böhmens*. Prag, 1891, s. 184.

FRIEDRICH, Gustav (ed.). *Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae*. Tomus I : inde ab a. DCCCXV. usque ad a. MCXCVII. Praha, 1904–1907, s. 217, č. 10.

Handbuch des Königreichs Böhmen (ročníky 1844–1847).

CHALUPA, Aleš – LIŠKOVÁ, Marie – NUHLÍČEK, Josef – RAJTORAL, František (edd.). *Tereziánský katastr český. Svazek 2 – Rustikál (kraje K–Ž)*. Praha, 1966, s. 194–195, č. 1027, s. 216–217, č. 1078.

LUSTIG, Rudolf – SVĚTNIČKA, František. *Schematismus des Großgrundbesitzes in Böhmen*. Prag, 1933, s. 511–512.

OBRŠLÍK, Jindřich – ŘEZNÍČEK, Jan – VOLDÁN, Vladimír. *Státní archiv v Brně : průvodce po archivních fondech*. Sv. 3. Praha, 1966, s. 30–34.

PROCHÁZKA, Johann F. *Topographisch-statistischer Schematismus des Grossgrundbesitzes im Königreiche Böhmen, zugleich Adressenbuch sämtlicher bei demselben angestellten Beamten, des Forstpersonals u. s. w.* Prag, 1880, s. 253–254.

PROCHÁZKA, Johann F. *Beamten-Schematismus des Grossgrundbesitzes im Königreiche Böhmen. Adressen sämtlicher bei der Oekonomie, Forstwirtschaft und Industrie angestellten Beamten, Pächter u. s. w.* Prag, 1887, s. 190.

PROCHÁZKA, Johann F. *Topographisch-statistischer Schematismus des Grossgrundbesitzes im Königreiche Böhmen, zugleich Adressenbuch sämtlicher bei demselben angestellten Beamten, des Forstpersonals, u. s. w.* Prag, 1891, s. 386–387.

Schematismus des Königreichs Böhmen (ročníky 1805–1843).

SOMMER, Johann Gottfried. *Das Königreich Böhmen; statistisch-topographisch dargestellt*. Sechster Band – *Pilsner Kreis*. Prag, 1838, s. 293–299.

Statistický lexikon obcí České republiky 2013. Praha, 2013.

TINGL, František Antonín (ed.). *Liber primus confirmationum ad beneficia ecclesiastica pragensis per archidioecesim nunc prima vice typis editus, inchoans ab anno 1354 usque 1362*. Tomus primus. Praha, 1867, s. 50.

TITTEL, Ignaz. *Schematismus a statistika statků velkých a rustikálních v Království českém*. Praha, 1902, s. 292–293.

TITTEL, Ignaz. *Schematismus velkostatků v Království českém*. Praha, 1894, s. 477–478.

TITTEL, Ignaz. *Schematismus des Grossgrundbesitzes und grösserer Rustikalgüter*. Prag, 1900, s. 326–327.

TITTEL, Ignaz. *Schematismus und Statistik des Grossgrundbesitzes und grösserer Rustikalgüter im Königreiche Böhmen*. Prag, 1906, s. 371–372.

TITTEL, Ignaz. *Schematismus landtäflicher Güter, grösserer Rustikalwirtschaften, Beamten und Pächter*. Prag, 1910, s. 247.

VOŽENÍLEK, Jan. *Předběžné výsledky československé pozemkové reformy : Země česká a Moravskoslezská*. Praha, 1930, s. 67–68.

ZAHRADNÍKOVÁ, Magda (ed.). *Soupis poddaných podle víry z roku 1651 : Plzeňsko – Klatovsko*. 1–2. Praha, 2003, s. 92–104, 630–660.

Tiskem nevydané prameny

HAUBERTOVIÁ, Květoslava. *Velkostatek Žlutice – Štědrá 1599–1945 : inventář* [tiskem nepublikovaná archivní pomůcka č. 393]. Státní oblastní archiv v Plzni, 1989, s. 1–2.

KADLEC, Ivo. *Velkostatek Prohořský Hrádek 1606–1944 : inventář* [tiskem nepublikovaná archivní pomůcka č. 620]. Státní oblastní archiv v Plzni, 2008, s. 6–7.

JONÁŠKOVÁ, Petra. *Fortitudine et caritate – Statečností a láskou : Osudy majetku šlechtické rodiny Mensdorff-Pouilly v letech 1948–2011* [tiskem nepublikovaná diplomová práce]. Olomouc : Filozofická fakulta Univerzity Palackého, Právnická fakulta, 2015.

KUČEROVÁ, Kateřina. *Deklarace zástupců české šlechty na obranu československého státu a národa v letech 1938–1939* [tiskem nepublikovaná bakalářská práce]. Brno : Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, Historický ústav, 2012, s. 33.

MATUŠKOVÁ, Martina. *Tovární škola Plachtín 1877–1896 : inventář* [tiskem nepublikovaná archivní pomůcka č. 172]. Státní oblastní archiv v Plzni, 2009, s. 3–5.

Literatura

BERAN, Lukáš – VALCHÁŘOVÁ, Vladislava – ZIKMUND, Jan (edd). *Industriální topografie – Plzeňský kraj : Průmyslová architektura a technické stavby*. Praha, 2013, s. 89.

BÍLEK, Tomáš Václav. *Dějiny konfiskací v Čechách po r. 1618*. Díl I. Praha, 1882, s. 125, 448.

BUKAČOVÁ, Irena. Ještě jednou konfiskace : Mensdorff Pouilly a Preitenstein. *Vlastivědný sborník : Čtvrtletník pro regionální dějiny*, 1991, roč. 1, č. 1, s. 2–3.

BUKAČOVÁ, Irena – FÁK, Jiří. *Paměť krajiny : Soupis drobných památek Manětínsko-nečtinského regionu*. Mariánská Týnice, 2006.

ČERNÝ, Václav. *Hospodářské instrukce : Přehled zemědělských dějin v době patrimoniálního velkostatku v XV.–XVII. století*. Praha, 1930.

ČERNÝ, Václav. *Slovníček archivní terminologie II : Názvosloví pro zemědělsko-lesnické archivy*. Praha, 1955.

FRIEDRICH, Jan. Příspěvek k hospodářským a sociálním dějinám Nečtin v době temna. *Minulostí západočeského kraje*, 1962, roč. I, s. 27–39.

GRIESENBECK von GRIESENBACH, Roma. *Florián Griespek z Griespachu na Kaceřově : Ve službách Koruny české*. Praha, 2013.

HEJNA, Antonín. Archeologický výzkum Hradiště u Březína, okr. Plzeň-sever. *Minulostí západočeského kraje*, 1985, roč. XXI, s. 167–174.

CHMELÍŘ, Václav. *Zámek Lišřany*. Plzeň, 2011, s. 18.

KAPR, Jiří. Historické perličky. *Nečtinské noviny : Občasník obce Nečtiny*, 2011, č. 2, s. 8, č. 3, s. 4; 2012, č. 2, s. 8; 2013, č. 1, s. 14.

KNOLL, Vilém. *Panská sídla v Nečtinách a okolí*. Plzeň, 2003.

MORÁVKA, Štefan. *Preitensteinská huť*. Plzeň, 2003.

PODLAHA, Antonín. *Soupis památek historických a uměleckých v Království českém od pravěku do polovice XIX. století*. Sv. XXXVII : Politický okres kralovický. Praha, 1912, s. 141–153, 214–215.

SEDLÁČEK, August. *Hrady, zámky a tvrze Království českého*. Díl XIII. Praha, 1905, s. 202–205.

SKLENÁŘ, Jaroslav. *Pivovarnictví a pivovary na Kralovicku a Manětínsku*. Čistá, 1996, s. 136–146.

SLABÁKOVÁ, Radmila. Archivní pozůstalost rodu Mensdorff-Pouilly. *Acta Universitatis Palackianae olomucensis : Historica*, 1996, roč. 27, s. 116–125.

ŠTĚPÁNEK, Jan. Nové poznatky o stavebním vývoji zámku Preitenstein. *Dějiny staveb*, 2011, s. 110–116.

ŠVAŘÍČKOVÁ – SLABÁKOVÁ, Radmila. *Rodinné strategie šlechty : Mensdorffové-Pouilly v 19. století*. Praha, 2007.

Internetové zdroje

Stránka *Kartotéky Augusta Sedláčka* [online]. Dostupné z <www.augustsedlacek.cz>.

Příloha č. 1: Seznam použitých zkratk

AP	archivní pomůcka
bm	běžný metr
c. k.	císařsko-královský
č.	číslo
č. j.	číslo jednací
č. o.	část obce
ed. edd.	editor, editoři
EL NAD	evidenční list národního archivního dědictví
ev. j.	evidenční jednotka
inv. č.	inventární číslo
kar	karton
KP	kniha přírůstků
k. ú.	katastrální území
KZ	kniha zápůjček
map	mapa
MZA	Moravský zemský archiv
NA	Národní archiv
okr.	okres
ppr	podací protokol
roč.	ročník
s.	strana
Sar	Státní archiv (spisová značka)
Sb.	Sbírka (zákonů)
Sb. z. a n.	Sbírka zákonů a nařízení
sign.	signatura
SOA	Státní oblastní archiv
SOkA	Státní okresní archiv
SOAP	Státní oblastní archiv v Plzni (spisová značka)
ukn	úřední kniha

Příloha č. 2: Struktura archivního fondu

	Časový rozsah	Inv. č.	Počet ev. j.
I. KNIHY	(1592) [1611]–1942	1–40	40 ukn
<u>A) Dominikální agenda</u>	1686–1942	1–3	3 ukn
<u>B) Přenesená agenda</u>	(1592) [1611]–1850 (1883)	4–40	37 ukn
II. SPISOVÝ MATERIÁL	1701–1903	41–61	21 ¾ kar
<u>A) Registraturní pomůcky</u>	1799–1825	41–46	6 ppr
<u>B) Manipulované spisy</u>	(1773) 1794–1850 (1886)	47–53	21 ½ kar
<u>C) Nemanipulované spisy</u>	1701–1903	54–61	¼ kar
III. ÚČTY	1652–1840	62–72	10 ukn, ¼ kar
<u>A) Hospodářské účty</u>	1787–1840	62–65	3 ukn ¼ kar
<u>B) Účty přenesené agendy</u>	1652–1805	66–72	7 ukn
IV. MAPY	[1839]–1931	73–77	5 map
<u>A) Katastrální mapy</u>	[1839]–[1900]	73–74	2 map
<u>B) Lesní mapy</u>	1887–1931	75–77	3 map

Příloha č. 3: Dnešní a německá či již nepoužívaná znění místních jmen

Dnešní znění:

Březín (č. o. Nečtiny, okr. Plzeň-sever)

Čbán (č. o. Úněšov, okr. Plzeň-sever)

Doubravice (č. o. Nečtiny, okr. Plzeň-sever)

Hrad Nečtiny (č. o. Nečtiny, okr. Plzeň-sever)

Jedvaniny (č. o. Nečtiny, okr. Plzeň-sever)

Komárov (č. o. Toužim, okr. Karlovy Vary)

Leopoldov (č. o. Nečtiny, okr. Plzeň-sever)

Lešovice (č. o. Nečtiny, okr. Plzeň-sever)

Malešín (lokalita na k. ú. Čbán, č. o. Úněšov,
okr. Plzeň-sever)

Mezí (č. o. Manětín, okr. Plzeň-sever)

Mostek (lokalita na k. ú. Plachtín, č. o. Nečtiny,
okr. Plzeň-sever)

Nečtiny (okr. Plzeň-sever)

Nové Městečko (č. o. Nečtiny, okr. Plzeň-sever)

Německé či nepoužívané znění:

Birschin, Bržín, Werschin, Wirschin,
Wirsin, Wyrschün

Džbánsko, Schwaan, Schwan, Schwann

Dobrawitz, Doubrawitz, Německá
Doubravice

Breitenstein, Praitenstein, Praitenstein,
Prajttenštejn, Preitenstein, Preitenštejn,
Preittenstein

Mensdorf

Kamerau, Komárovo, Kommerau,
Kummerau

Leopoldsdorf

Leschowitz

Malesin, Malesín

Mazing, Maßing, Mesing, Messing,
Mösing, Mössing, Mößing

Mastung, Mastitz, Mastnietz, Mostnice

Nečetino, Netschetin, Netschtin

Deutsch Neustadtl, Neustadtel, Neustadtl,
Neystadl

Nový Dvůr (lokalita na k. ú. Březín, č. o. Nečtiny, okr. Plzeň-sever)	Neuhof
Plachtín (č. o. Nečtiny, okr. Plzeň-sever)	Plachtin
Potok (č. o. Bezvěrov, okr. Plzeň-sever)	Podtock, Podtockh, Potok, Pottoch
Prohoř (č. o. Štědrá, okr. Karlovy Vary)	Prohorz
Služetín (č. o. Bezvěrov, okr. Plzeň-sever)	Lusatin, Lusedin, Luschetin, Luβetin, Lužatín, Služetíno
Vlkošov (č. o. Bezvěrov, okr. Plzeň-sever)	Wilkeschau, Wilkischau, Willkeschau, Wülckeschau, Wüllkeschau
Vojtěšín (č. o. Úněšov, okr. Plzeň-sever)	Wotieschin
Zahrádka (okr. Plzeň-sever)	Zahradka, Zaradka, Zaratka
Zhořec (č. o. Manětín, okr. Plzeň-sever)	Hurc, Hurtz, Hurz, Zhurz

Německé či nepoužívané znění:

Birschin, Bržín

Breitenstein

Deutsch Neustadtl

Dobrawitz, Doubrawitz

Džbánsko

Hurc, Hurtz, Hurz

Kamerau, Komárovo, Kommerau,

Kummerau

Leopoldsdorf

Leschowitz

Lusatin, Lusedin, Luschetin, Luβetin,

Lužatín

Malesin, Malesín

Mastung, Mastitz, Mastnietz, Mostnice

Mazing, Mäßing, Mesing, Messing,

Mösing, Mössing, Möβing

Mensdorf

Mostnice

Nečetino, Netschetin, Netschtin

Německá Doubravice

Dnešní znění:

Březín (č. o. Nečtiny, okr. Plzeň-sever)

Hrad Nečtiny (č. o. Nečtiny, okr. Plzeň-sever)

Nové Městečko (č. o. Nečtiny, okr. Plzeň-sever)

Doubravice (č. o. Nečtiny, okr. Plzeň-sever)

Čbán (č. o. Úněšov, okr. Plzeň-sever)

Zhořec (č. o. Manětín, okr. Plzeň-sever)

Komárov (č. o. Toužim, okr. Karlovy Vary)

Leopoldov (č. o. Nečtiny, okr. Plzeň-sever)

Lešovice (č. o. Nečtiny, okr. Plzeň-sever)

Služetín (č. o. Bezvěrov, okr. Plzeň-sever)

Malešín (lokalita na k. ú. Čbán, č. o. Úněšov, okr. Plzeň-sever)

Mostek (lokalita na k. ú. Plachtín, č. o. Nečtiny, okr. Plzeň-sever)

Mezí (č. o. Manětín, okr. Plzeň-sever)

Jedvaniny (č. o. Nečtiny, okr. Plzeň-sever)

Mostek (lokalita na k. ú. Plachtín, č. o. Nečtiny, okr. Plzeň-sever)

Nečtiny (okr. Plzeň-sever)

Doubravice (č. o. Nečtiny, okr. Plzeň-sever)

Neuhof	Nový Dvůr (lokality na k. ú. Březín, č. o. Nečtiny, okr. Plzeň-sever)
Neustadt, Neustadt, Neustadt	Nové Městečko (č. o. Nečtiny, okr. Plzeň-sever)
Plachtin	Plachtín (č. o. Nečtiny, okr. Plzeň-sever)
Podtock, Podtockh, Potok, Pottoch	Potok (č. o. Bezvěrov, okr. Plzeň-sever)
Praitenstein, Praitenstein, Prajtenštejn, Preitenstein, Preitenštejn, Preitenstein	Hrad Nečtiny (č. o. Nečtiny, okr. Plzeň-sever)
Prohorz	Prohoř (č. o. Štědrá, okr. Karlovy Vary)
Schwaan, Schwan, Schwann	Čbán (č. o. Úněšov, okr. Plzeň-sever)
Služetino	Služetín (č. o. Bezvěrov, okr. Plzeň-sever)
Wersch, Wirsch, Wirsin, Wirschün Wilkeschau, Wilkischau, Willkeschau, Wülckeschau, Wüllkeschau	Březín (č. o. Nečtiny, okr. Plzeň-sever) Vlkošov (č. o. Bezvěrov, okr. Plzeň-sever)
Wotieschin	Vojtěšín (č. o. Úněšov, okr. Plzeň-sever)
Zhurz	Zhořec (č. o. Manětín, okr. Plzeň-sever)

Příloha č. 4: Přehled zjištěných majitelů a úředníků panství Nečtiny

Osobní jména majitelů a úředníků nejsou počesťována a jsou uváděna v podobě, v jaké se vyskytují v pramenech a literatuře. Kurzíva vyznačuje data příslušné písemné zmínky, která ovšem nemusí být totožná se skutečným počátkem nebo koncem držby statku či výkonu funkce.

Majitelé

<i>1183–1194</i>	Předota z Nečtin
<i>1290–1295</i>	Oldřich z Nečtin
<i>1291</i>	Předota z Nečtin
kolem 1300	Bavor z Nečtin, opat kláštera v Břevnově, a Vyšemír z Nečtin, bratři
po 1300–1557	český král
cca do 1333	Oldřich Pluh z Rabštejna, zástavní držitel
1396–1407	Petr Zmrzlík ze Svojšína, zástavní držitel
1407–1411	Ondřej Huler
1420	Něpr Duc z Vařin, purkrabí na Nečtinách a Ondřej Špalek ze Slatiny, místopurkrabí na Nečtinách, zástavní držitelé
1420–1423	Něpr Duc z Vařin, purkrabí na Nečtinách, zástavní držitel
<i>1427</i>	Sezima z Kočova, zástavní držitel
<i>1432–1434</i>	Zbyněk z Kočova, bratr Sezimy a poručník jeho syna Humprehta, zástavní držitel
<i>1441–1462</i>	Burian (starší) z Gutštejna, zástavní držitel, † 1462
1471–1489	Burian (mladší) z Gutštejna, syn Buriana (staršího), zástavní držitel, † 1489
1489–1493	Siguna z Gutštejna, rozená von Ortenburg, vdova po Burianovi a poručnice syna Jana z Gutštejna
<i>1498–1510</i>	Jan z Gutštejna, syn Buriana a Siguny, zástavní držitel
<i>1517–1537</i>	Hanuš Pluh z Rabštejna, zástavní držitel, † 14. srpna 1537

- 1537–1547 Kašpar Pluh z Rabštejna, synovec Hanuše, zástavní držitel, † 1585
- 1549–1557 Florian Gryspek z Gryspachu, zástavní držitel, † 29. března 1588
- 1557–1588 Florian Gryspek z Gryspachu, dědičný vlastník, † 29. března 1588
- 1588–1590 Václav Gryspek z Gryspachu, syn Floriana, † 2. března 1590
- 1590–1601 Ferdinand a Blažej Gryspekové z Gryspachu, bratři Václava a poručníci jeho syna Bohuslava
- 1601–1623 Bohuslav Gryspek z Gryspachu, syn Václava, † 1630
- 1623–1637 Gottfried Hertl (Härtl) von Leitersdorf (Leutersdorf), † 1637
- 1637 Gottfried Heinrich Hertl (Härtl) von Leitersdorf (Leutersdorf), syn Gottfrieda
- 1637–1640 Dorota Polyxena Kokořovcová z Kokořova, rozená Týřovská z Einsiedlu, † 1640
- 1640–1651 Jiří Petr Kokořovec z Kokořova, manžel Doroty Polyxeny, † 14. července 1651
- 1651–1673 Adam Václav svobodný pán Kokořovec z Kokořova, syn Jiřího Petra a Doroty Polyxeny, † 14. listopadu 1673
- 1673–1677 Jan Jindřich a Karel Antonín svobodní páni Kokořovcové z Kokořova, synové Adama Václava
- 1677–1685 Jan Jindřich svobodný pán Kokořovec z Kokořova, sám, † 20. srpna 1721
- 1685–1708 Ferdinand Hroznata hrabě Kokořovec z Kokořova, strýc Jana Jindřicha, † 30. listopadu 1708
- 1708–1743 Michael Maxmilián hrabě Kokořovec z Kokořova, syn Ferdinanda Hroznaty, kanovník v Pasově, spolumajitel, † 6. dubna 1743
- 1708–1755 Ignác František hrabě Kokořovec z Kokořova, syn Ferdinanda Hroznaty, kanovník v Pasově a Vratislavi, spolumajitel, † 4. prosince 1755
- 1708–1746 Ferdinand František hrabě Kokořovec z Kokořova, syn Ferdinanda Hroznaty, spolumajitel, † 23. listopadu 1746
- 1746–1766 Maria Karolina hraběnka Kokořovcová z Kokořova, rozená von Hartig, vdova po Ferdinandu Františkovi, dvě třetiny panství, † 23. dubna 1766

1766–1771	Ferdinand Filip František hrabě Kokořovec z Kokořova, synovec Ferdinanda Františka a Marie Karoliny, dvě třetiny panství, † 3. července 1771
1755–1787	Ferdinand Jakub hrabě Kokořovec z Kokořova, třetina panství, od 1771 celé panství jako poručník, † 24. listopadu 1787
1787–1792	Jan Leopold Josef hrabě Kokořovec z Kokořova, syn Ferdinanda Jakuba, třetina panství
1771/1787–1799	František de Paula hrabě Kokořovec z Kokořova, syn Ferdinanda Filipa Františka, dvě třetiny panství, od 1792 celé panství, † 12. prosince 1799
1784	Josefa Johanna hraběnka Kokořovcová z Kokořova, matka Františka de Paula, spravuje panství místo nezletilého syna, † 25. června 1787
1791	Joseph Johann Anton hrabě von Trauttmansdorff, švagr Františka de Paula, spravuje panství namísto něj, † 1795
1797	Ester Theresia hraběnka Kokořovcová z Kokořova, rozená hraběnka de Ponte Léon, zplnomocněnkyně svého manžela Františka de Paula
1799–1817	Antonia Magdalena Josepha hraběnka Lažanská z Bukové, znovuprovdaná von Weissenbach, rozená hraběnka von Trauttmansdorff, neteř Františka de Paula Kokořovce
1817–1839	Josephine (Josepha) hraběnka Lažanská z Bukové, rozená hraběnka von Trauttmansdorff, sestra Antonie Magdaleny Josephy
1839–1852	Emmanuel hrabě von Mensdorff-Pouilly, † 28. června 1852
1852–1894	Alfons Friedrich Ferdinand hrabě von Mensdorff-Pouilly, syn Emmanuela, † 10. února 1894
1895–1935	Alfons Wladimir Franz hrabě von Mensdorff-Pouilly, syn Alfonse Friedricha, † 20. června 1935
1935–1942	Alfons Karl Maria hrabě von Mensdorff-Pouilly, † 7. října 1973 v Boskovicích
1942–1945	Eduard Maria Joseph hrabě von Mensdorff-Pouilly, bratr Alfonse († 11. dubna 1966 v Greillensteinu, Rakousko) a Sophia Maria Antonia hraběnka von Mensdorff-Pouilly, sestra Alfonse († 23. března 1998 ve Vídni)
1945–1948	národní správa

Úředníci

Do roku 1850

A) Inspektoři

1792 Johann Grüner

B) Vrchní úředníci

1411–1414 Lvík z Jivjan, purkrabí

1420–1423 Něpr Duc z Vařin, purkrabí

1420 Ondřej ze Slatiny, místopurkrabí

1517–1523 Bohuslav Strachota z Kralovic, purkrabí

[před 1548] [Hans Georg von Reitzenstein, purkrabí?]

1591 Victor Üklinger von Chamb, hejtman

1625 Friedrich Egerer, hejtman

1631 Daniel Christel, hejtman

1633 Andreas Zollitsch (Zöllitsch, Zolitzsch), hejtman

1652–1655 Johann Wilhelm Graßer (Graser), hejtman, † 1657/8

1656–1663 Johann Christoph Öttrich (Ötterich) Retz, hejtman

před 1676 Johann Nikolas Zobeliczky, hejtman, † červen 1676

1683 Michael Pleyer (Blayer), hejtman, † 10. února 1686, zastřelil se

1687–1688 Michael Anton Schuster, bez udání funkce, možná úřední písař

1718–1740 Johann Wenzel Ludwig, hejtman, hospodářský písař, současně inspektor panství Líšřany

1747–1755 Valentin Joseph Cmelowsky (Chmelowsky), hejtman, direktor

1755–1758 Johann Matthes Rasim, direktor, předtím důchodní

1759–1766 Johann Georg Tarrasch, direktor

1767–1771 Franz Joseph Stöhr, direktor, úřední direktor

1771–1772 Johann Wentzl Norbert Pirner, direktor, 1773 ve výslužbě

1773–1774 Johann Georg Stürmmer, direktor, úřední direktor

1775–1780 Florian Pachmann, direktor, úřední direktor

1783–1789 Johann Wentzl S. Hlawa, direktor

1789–1792 Johann Anton Wolfram, Director, úřední direktor

1792–1793 Franz de Paula Joseph Seyfert, úřední direktor

1795	Adam Franz Raupowsky, direktor
1795	Joseph Mathiak, obroční, administrátor
1795–1799	Joseph Alois Nowak, direktor
1799–1807	Frantz Karl Hilscher, úřední direktor
1807–1839	Joseph Franz Böhm, direktor, úřední direktor
1840–1850	Anton Wenda, úřední direktor

C) Justiciárové

1798–1802	Franz Xaver Czech
1802–1817	Anton Zechner
1817–1830	Mathias (Matthäus) Müller
1830–1850	Karl Wydra

D) Důchodní

1651–1653	Jiří Folger, důchodní písař
1733	J[ohann Karl] Schürer, [předtím obroční]
1747–1754	Johann Matthes Rasim, pak direktor
1759	Franz Antoni Hackl, předtím purkrabí, pak kontrolor (1772, 1773)
1768	Franz Anton Grill
1826–1827	Anton Ružicžka, pak obroční
1833–1834	Joseph Martin, též kontribuční

E) Obroční

1713–1714	Johann Wenzel Ludwig, pak hejtman
1721–1723	Johann Karl Schürer, [pak důchodní]
1748	Adalbert Friedrich Pacher
1751	Franz Antoni Hackl, předtím purkrabí, pak důchodní a kontrolor
1789	Johann Anton Wolfram, pak direktor
1795	Joseph Mathiak, též administrátor panství
1803–1804	Franz Seraph Klebsch (Klepsch), předtím úřední písař
1805	Franz Anton Wöllner
1812	Karl Lang, předtím aktuár

1827	Anton Ružička
1830	Thomas Alois Goller
1834	Andreas Schacherl, pak purkrabí, nakonec správce (hospodářský ředitel)

F) Úřední písaři, aktuarii

1690–1697	Johann Georg Sykirž, úřední písař, † 4. března 1700 ve výslužbě
1701–1714	Valentin Grimb, úřední písař
1796	Wenzl [Krpman], úřední písař
1798–1800	Sebastian Hodek, aktuar
1800	Anton Klement Veit, aktuar, později správce na Chrančovicích
1802–1804	Joseph Anton Ruff, aktuar
1802–1803	Franz Seraph Klebsch (Klepsch), aktuar, úřední písař, pak obroční
1804–1806	Wenzl Löbl, aktuar, úřední písař
1807–1811	Karl Lang, aktuar, úřední písař
1807–1808	Franz Milfeit (Mühlveit), aktuar
1810–1818	Joseph Martin, aktuar
1817–1818	Anton Holzner, aktuar
1819–1823	Ignaz Ryba, aktuar, † 29. září 1823
1824	Friedrich Böhm, aktuar
1825–1826	Schwartz, aktuar
1827–1828	Joseph Franz Böhm, aktuar
1829	Thomas Alois Goller, aktuar, pak obroční
1829–1837	Anton Alois Schreyer, aktuar, soudní aktuar
1832, 1839	Anton Böhm, aktuar
1837–1850	Johann Lang, soudní aktuar, 1836 purkrabský písař
1840	W. Jan, aktuar
1843	Johann Löbl, aktuar
1846	Leopold Drahorad, aktuar
1847	K. Hanig, aktuar

G) Hospodářští písaři, pojezdni

- 1736 Valentin Joseph Cmelowsky (Chmelowsky), hospodářský písař, později hejtman
- 1774–1776 Johann Nepomuk John, pojezdny
- 1777–1783 Vincenz von Grünnersberg, pojezdny, později direktor na Žluticích
- 1784–1789 Johann Nepomuk Santner

H) Kontroloři

- 1772–1773 Franz Antoni Hackl, předtím purkrabí, obroční a důchodní
- 1814 Karl Lang, předtím aktuár

I) Purkrabí

- 1757 Franz Antoni Hackl, pak obroční, důchodní a kontrolor
- 1836–1848 Andreas Schacherl, předtím obroční, pak správce (hospodářský ředitel)

J) Lesní správa

- 1702 Georg Ferdinand Reinisch, polesný na Preitensteině
- 1731 Sigismund Cmelowsky, myslivec na Preitensteině
- 1740–1755 Joseph Chmelowsky, vrchní myslivec
- do 1796 Anton Chmelowsky, vrchní myslivec, † 3. dubna 1796
- 1802–1833 Johann Wellner, vrchní myslivec, † 25. října 1848
- 1838–1877 Eduard Kreysler (Kreisler), nadlesní

Po roce 1850

A) Vrchní úředníci

- 1853–1873 Andreas Schacherl, hospodářský ředitel, předtím purkrabí
1878–1880 Karel Krátký, správce, pak inspektor v Boskovicích
1886–1894 Josef Musil, správce
1900–1910 Josef Prchal, správce
1932–1933 Alfons Karl Maria hrabě von Mensdorff-Pouilly, syn majitele velkostatku, administrátor

B) Důchodní správa

- 1877–1887 Anton Juraczka, předtím hospodářský asistent
1891–1905 Karl Bocžek, důchodní, † 24. ledna 1905
1906–1910 Josef Sedláček, důchodní
1933 Eduard Geyer, ředitel důchodního úřadu, předtím nadlesní
1933 Richard Škarabella, adjunkt důchodního úřadu

C) Hospodářská správa

- 1869–1876 Anton Juraczka, hospodářský asistent, pak důchodní
1870 Josef Wirth, hospodářský kancelista
1870 Heinrich Lang, hospodářský praktikant
1880 Hugo Mach, hospodářský asistent
1887 Franz Vítek, hospodářský asistent
1891 Josef Petrasch, adjunkt hospodářského úřadu
1891–1894 Franz Dejmek, adjunkt hospodářského úřadu
1900–1902 Oskar Jahoda, adjunkt hospodářského úřadu
1906–1910 Vratislav (Vlastislav) Hájek, hospodářský adjunkt
1906 Adalbert Nový, hospodářský praktikant
1910 Johann Harašta, hospodářský adjunkt
1933 Anton Krejčíř, hospodářský a průmyslový správce

D) Lesní správa

Vrchní úředníci

1838–1877	Eduard Kreysler (Kreisler), nadlesní
1880–1887	Josef Zahájka, nadlesní
1891–1910	Johann Trpischowsky (Trpischovsky), nadlesní
1911	Eduard Geyer, nadlesní, předtím revírník, pak ředitel důchodního úřadu
1932–1933	Konstantin Zentgraf, lesmistr
1933	Josef Bonaventura, lesní správce

Revírníci

1853–1890	Andreas Geyer (revíry Preitenstein, Skelná Huť), † 25. prosince 1890
1856	Josef Mülling (revír Preitenstein)
1864–1894	Wenzel Rott starší (revír Lešovice, pak Nové Městečko)
1870–1880	Karl Weiss (revír Dlouhá Louka)
1887–1910	Eduard Geyer (revír Dlouhá Louka, pak Mostnice a Nové Městečko), poté nadlesní, nakonec ředitel důchodního úřadu
1897–1904	Wenzel Rott mladší (revír Nové Městečko), † 30. března 1904
1908–1911	Josef Bonaventura (revír Mostnice)
1932–1933	Robert Geyer

Adjunkti

1850–1862	Wenzel Rott starší, lesní adjunkt v Novém Městečku, pak revírník v Lešovicích a Novém Městečku
do 1868	Rudolf Kreisler, lesní adjunkt v Preitensteině, † 14. července 1868
1870–1876	Anton Rott, lesní adjunkt v Preitensteině
1871	Karl Rott, lesní adjunkt v Dlouhé Louce
1891–1894	Josef Petrasch, adjunkt lesního úřadu, předtím adjunkt hospodářského úřadu
1900–1902	Otto Peck, adjunkt lesního úřadu
1900–1902	Josef Bonaventura, adjunkt v revíru Mostnice, pak revírník tamtéž, později lesní správce
1906–1910	Jan Skřivan, adjunkt v revíru Nové Městečko

1906	Ludwig Blaschek, adjunkt v revíru Mostnice
1910	Robert Geyer, adjunkt v revíru Mostnice, později revírník

Lesní kontroloři

1906	Rudolf Hanuš
------	--------------

E) Pivovar

<i>před 1888</i>	Josef Waltinger, nájemce
1888–1902	Wenzel Keferstein, nájemce
<i>před 1906</i>	Václav Matucha, sládek
1906–1916	Wenzel Rauner, deputátní sládek
1916–1921	František Dejmek, sládek, pak ředitel pivovaru
1922–1923	Josef Waldstein, sládek, později správce pivovaru
1930	Antonín Krejčík, správce pivovaru
1930–1933	Hugo Kalkant, sládek
1936	Josef Waldstein, správce pivovaru

F) Sklárna

do 1861	Jan Rückl, sklářský mistr a nájemce, † 24. dubna 1861
1861–1896	Anna Rücklová, vdova po Janovi, nájemkyně
1861–1862	Ignác Rückl, spolunájemce
1862–1863	Vinzenz Partscht, účetní
1875–1877	Václav Jílek, účetní
1891–1894	Josef Moravec, účetní
1891	Vincenc Rückl, technický asistent

G) Zámecká zahrada

1887–1910	Karl Müller, zahradník
-----------	------------------------

Inventární seznam

I. KNIHY

A) Dominikální agenda

- 1 Urbář panství Nečtiny 1686–1799 ukn 1
(Neu Aufgerichtetes Urbarium bey der Herrschafft Preytenstein und Wlkoschau, in welchen zue sehen, waß Ein Jeder zue Scharrwerckhen Undt Zue Zünßen schuldig beschrieben in Jahr 1686 Zue Galli bemeldten Jahrs anfahent.)
- tři samostatné urbáře: a) z roku 1686, b) pro běžný poddanský majetek z roku 1799, c) pro emfyteutický majetek z roku 1799
Německy; 20 x 31,5 cm; vazba z lepenky, hřbet a desky potaženy hnědou usní s tlačeným vzorem, pozůstatky kožených řemínků na zavazování (vazba uvolněná, poškozovaná hmyzem, trhlinami)
- 2 Kniha vrchnostenských dekretů (1833) 1836–1876 ukn 2
(Hochobrigkeitliches Dekretenbuch. De Anno 1836. Nro. II.)
Německy; 22,5 x 36 cm; vazba z lepenky a papíru, hřbet a rohy potaženy hnědou usní, pozůstatky tkanic na zavazování (vazba uvolněná, desky rozlepené a odřené, trhliny); věcný rejstřík
- 3 Lesní hospodářský plán velkostatku Nečtiny pro období 1932/1933–1942/1943 s pozdějšími přípisky a přílohami 1932–1942 ukn 3

B) Přenesená agenda**1. Správa politická**

- 4 28 Kniha patentů a cirkulářů krajského úřadu Plzeňského kraje 1745 ukn 4
(Königl. Creys-Ambtl. Patenten Ao 1745 Bey dem Hoch Gräfl. Excellenz Kokoržowetzischen Ambt Praittenstein)
Německy; 22 x 36 cm; sešit (poškozeno hmyzem)
- 5 Kniha patentů a cirkulářů krajského úřadu Plzeňského kraje (1748) 1749–1750 ukn 5
([Herrs]chaft Netschetin oder Praittenstein und Guth Zahradka Patent Buch. Anno 1749 et 1750)
Německy; 24 x 36,5 cm; vazba z lepenky a papíru, hřbet potažen hnědou usní, pozůstatky tkanic na zavazování (vazba zcela zničená, poškození vodou, hmyzem, trhlinami)

Inv. č.	Sign.	Obsah	Časový rozsah	Ev. j. č.
6		<p>Kniha patentů a cirkulářů krajského úřadu Plzeňského kraje ([Pa]tenten Buch [---]end Von Iten Marty 1771 [bis A.] 1775)</p> <p>Německy; 23 x 36 cm; vazba z lepenky, hřbet a desky potaženy hnědou usní s tlačným vzorem (vazba uvolněná, trhliny)</p>	1771–1775	ukn 6
7		<p>Kniha patentů a cirkulářů krajského úřadu Plzeňského kraje (Patentbuch. geschriebenes Pro Anno 1821.)</p> <p>Německy; 21 x 33 cm; vazba z lepenky a papíru, hřbet a rohy potaženy hnědou usní, pozůstatky tkanic na zavazování</p>	1821	ukn 7
8		<p>Soupis lidu panství Nečtiny (Manschafts Buch Pro Anno 1792)</p> <p>- chybí část soupisu pro Mezí a dále kompletně pro Doubřavici, Lešovice, Plachtín, Zahrádku a soupis domkářů v Nečtinách, kovářů, pastýřů, ovčáckých mistrů a pacholků</p> <p>Německy; 22 x 36 cm; sešit</p>	1792	ukn 8
2. Soudní agenda				
<i>a) Dominikální pozemkové knihy</i>				
9	Manětín 147	<p>Dominikální pozemková kniha panství Nečtiny (Emphiteutisches Grundbuch)</p> <p>Německy; 26,5 x 38,5 cm; vazba z lepenky a papíru, hřbet a rohy potaženy hnědou usní (papírová vrstva odřena); jmenný rejstřík Předch. sign.: 17</p>	(1784) 1796–1848 (1872)	ukn 9
<i>b) Rustikální pozemkové knihy</i>				
10	Manětín 136	<p>Pozemková kniha městečka Nečtiny a obcí Čbán, (1592) [1611]–1683 Lešovice, Vojtěšín a mlýnů (Kaufkontraktenbuch Netschetin 1650)</p> <p>Německy, česky; 22 x 33 cm; původní vazba nedochována, jen hřbet potažený hnědou usní (trhliny, uvolněné a křehké listy); volně vloženy související spisy Předch. sign.: 25</p>	(1592) [1611]–1683	ukn 10

Inv. č.	Sign.	Obsah	Časový rozsah	Ev. j. č.
11	Manětín 131	Pozemková kniha městečka Nečtiny a obcí Čbán, Lešovice a Nové Městečko (Lescho[w]itzer Grund Buch N 18) Německy; 21 x 31,5 cm; vazba z lepenky, hřbet a desky potaženy hnědou usní, otvory po tkanicích na zavazování (vazba zničená, většina listů uvolněna, plíseň, značné poškození trhlinami) Předch. sign.: 23	(1654) 1663–1767	ukn 11
12	Manětín 129	Pozemková kniha obcí Doubravice, Komárov, Mezí, Potok, Prohoř, Služetín, Vlkošov a Zhořec (Grundbuch Hurz, Doubrawitz, Potok, Prohorz, Kummerau) Německy, česky; 23 x 33; vazba z lepenky a papíru, hřbet a rohy potaženy hnědou usní (trhliny, uvolněné listy, rozlitý inkoust); volně vloženy související spisy Předch. sign.: 27	(1615) 1650–1709	ukn 12
13	Manětín 132	Pozemková kniha obcí Lešovice a Nové Městečko (Dorf Leschowitzer und Neustaler Kauf Buch aufgericht im Jahre 1732) Německy; 25 x 35,5 cm; vazba zničená, hřbet potažen hnědou usní (silné poškození vodou a trhlinami); jmenný rejstřík Předch. sign.: 19	1732–1802	ukn 13
14	Manětín 123	Pozemková kniha obce Březín ([D]orffs Wirsin Grundtbuch angefangen 12. January A. 1622) Německy; 21,5 x 32,5 cm; vazba z lepenky, hřbet a rohy potaženy hnědou usní (plíseň, trhliny)	(1619) 1622–1701	ukn 14
15	Manětín 124	Pozemková kniha obce Březín (Wirschiner Grundbuch 1684) Německy; 21,5 x 33 cm; vazba z lepenky a papíru, hřbet a rohy potaženy hnědou usní (plíseň, trhliny, přední strana desek silně odřena) Předch. sign.: 28	(1656) 1684–1782	ukn 15
16	Manětín 125	Pozemková kniha obce Březín (Grundbuch Wirschin 1789) Německy; 24 x 37,5 cm; vazba z lepenky, hřbet a přední deska potaženy hnědou usní (trhliny, uvolněné listy, poškození vodou); jmenný rejstřík Předch. sign.: 20	(1751) 1780–1807	ukn 16

Inv. č.	Sign.	Obsah	Časový rozsah	Ev. j. č.
17	Manětín 143	Pozemková kniha obce Čbán (Kauf- oder Grund-Buch Vor das Zur Herrschaft Praitenstein geherige Dorf Schwann Anfangend Ano 1755) Německy; 23 x 35,5 cm; vazba z lepenky, hřbet a desky potaženy hnědou usní s tlačeným vzorem (trhliny, křehké listy); jmenný rejstřík Předch. sign.: 18	(1669) 1755–1808	ukn 17
18	Manětín 128	Pozemková kniha obce Doubravice (Dorff Dobrawitz aufgericht Im 1672 Jahr N 9) Německy; 21 x 32,5 cm; vazba z lepenky; hřbet a desky potaženy hnědou usní s tlačeným vzorem (desky odřeny); jmenný rejstřík Předch. sign.: 24	1672–1806	ukn 18
19	Manětín 134	Pozemková kniha obce Mezí (Dorf Mesing aufgerichtet im Jahr 1672 N 10) Německy; 22 x 33,5 cm; vazba z lepenky, hřbet potažen hnědou usní (papírové vrstvy na deskách chybí, trhliny, křehké listy); jmenný rejstřík Předch. sign.: 33	1672–1806	ukn 19
20	Manětín 142	Pozemková kniha obce Potok (Potoker Grundbuch 1715) Německy; 21,5 x 32 cm; vazba z lepenky a papíru, hřbet a rohy potaženy hnědou usní (desky mírně odřeny); jmenný rejstřík Předch. sign.: 22	(1674) 1715–1806	ukn 20
21	Manětín 140	Pozemková kniha obce Plachtín (Dorf Plachtiner Grund Buch N: 6) Německy; 20,5 x 33,5 cm; původní vazba nedochována; jmenný rejstřík	1711–1809	ukn 21
22	Manětín 133	Pozemková kniha obce Služetín (Grundbuch Lusetin 1684) Německy; 21 x 31,5 cm; vazba z lepenky, hřbet a původně i rohy potaženy hnědou usní s tlačeným vzorem (papírová vrstva na deskách chybí); jmenný rejstřík Předch. sign.: 34	(1674) 1684–1806	ukn 22

Inv. č.	Sign.	Obsah	Časový rozsah	Ev. j. č.
23	Manětín 145	Pozemková kniha obce Vlkošov Německy; 21,5 x 32 cm; vazba z papíru a lepenky (vazba uvolněná, na přední straně desek odřena papírová vrstva, na zadní straně chybí, trhliny, křehké listy); jmenný rejstřík	1672–1806	ukn 23
24	Manětín 144	Pozemková kniha obce Vlkošov Německy; 22 x 35,5 cm; původní vazba nedochována, nová vazba uvolněna (trhliny, křehké listy); jmenný rejstřík	1791–1798	ukn 24
25	Manětín 130	Pozemková kniha obce Zhořec Německy; 21 x 32,5 cm; vazba z lepenky (zničená), rohy původně potaženy hnědou usní (plíseň, trhliny); jmenný rejstřík	1672–1806	ukn 25
26	Manětín 126	Kniha aktiv a pasiv obcí Březín, Čbán, Hrad Nečtiny, Lešovice, Nové Městečko, Potok, Služetín a Zhořec (Grundbuch Wirschin, [P]otok, [S]ch[w]an, Hurz, L[e]s[ch]owitz, [N]eu[stad]tl, Prei[tens]tein, Lus[atin] 1783) Německy; 28,5 x 42 cm; novější vazba z lepenky a papíru, hřbet a rohy potaženy hnědou usní, tkanice na zavazování (desky mírně odřené); jmenný rejstřík	(1753) [1798]–1850 (1853)	ukn 26
27	Manětín 127	Kniha aktiv a pasiv obcí Březín, Čbán, Hrad Nečtiny, Lešovice, Nové Městečko, Potok, Služetín a Zhořec (Grundbuch: Wirschin, Potok, Schwan, Hurz, Leschowitz, Neustadtl, [---], Lusati[n] 1807.) Německy; 41,5 x 52 cm; vazba z lepenky a papíru, hřbet a rohy potaženy hnědou usní (desky silně odřeny); jmenný rejstřík	1807–1850 (1881)	ukn 27
28	Manětín 135	Kniha aktiv a pasiv obcí Doubravice, Mezí a Zahrádka (Grundbuch Mösing 1781) Německy; 41 x 53 cm; vazba z lepenky a papíru, hřbet potažen hnědou usní (hřbet odřený, papírová vrstva prakticky chybí, desky rozměklé, trhliny); jmenný rejstřík	(1750) 1781–1850 (1881)	ukn 28
29	Manětín 141	Kniha aktiv a pasiv obcí Jedvaniny, Leopoldov, Plachtín a Vlkošov (Grundbuch Plachtin, Wilkisch[u], Mensdorf, Leopoldsdor[f] 1817) Německy; 40 x 52 cm; vazba z lepenky a papíru, hřbet a rohy potaženy hnědou usní (papírová vrstva téměř chybí, poškození vodou, trhlinami); jmenný rejstřík Předch. sign.: 7	(1761) 1817–1850 (1880)	ukn 29

Inv. č.	Sign.	Obsah	Časový rozsah	Ev. j. č.
30	Manětín 137	Kniha aktiv a pasiv městečka Nečtiny (Grundbuch Netschetin 1791) Německy; 43 x 52 cm; vazba z papíru a lepenky, hřbet a původně i rohy potaženy hnědou usní (papírová vrstva silně odřena, trhliny); jmenný rejstřík Předch. sign. 1	(1757) [1798]–1850 (1883)	ukn 30
31	Manětín 139	Kniha aktiv a pasiv městečka Nečtiny (Grundbuch Netschetin 1[83]4) Německy; 41 x 52,5 cm; vazba z lepenky a papíru, hřbet a původně i rohy potaženy hnědou usní (papírová vrstva odřena, desky rozlepeny a uvolněny); jmenný rejstřík	(1809) 1834–1850 (1883)	ukn 31
32	Manětín 148	Kniha listin panství Nečtiny (Intabulations Buch N. I. 1796) Německy; 33 x 37 cm; vazba z lepenky a papíru, hřbet a rohy potaženy hnědou usní (desky mírně odřeny, trhliny); jmenný rejstřík Předch. sign.: 7	(1792) 1796–1801	ukn 32
33	Manětín 153	Kniha listin panství Nečtiny (Intabulations-Buch II. Theil) Německy; 25 x 36,5 cm; vazba z lepenky a papíru, hřbet a rohy potaženy hnědou usní (papírová vrstva mírně odřena); jmenný rejstřík	(1773) 1801– 1807	ukn 33
34	Manětín 150	Kniha listin panství Nečtiny (Intabulationsbuch III. Theil Anfangen von 21ten Jänner 1807) Německy; 26,5 x 40 cm; vazba z lepenky a papíru, hřbet a rohy potaženy hnědou usní (papírová vrstva mírně odřená); jmenný rejstřík Předch. sign.: 9	(1802) 1807–1810	ukn 34
35	Manětín 151	Kniha listin panství Nečtiny (Intabulationsbuch IV Theil angefangen von 9. November 1810) Německy; 24 x 37 cm; vazba z lepenky, hřbet a rohy potaženy hnědou usní, pozůstatky tkanic na zavazování (trhliny); jmenný rejstřík Předch. sign.: 10	(1798) 1810–1816	ukn 35

Inv. č.	Sign.	Obsah	Časový rozsah	Ev. j. č.
36	Manětín 152	Kniha listin panství Nečtiny (Intabulationsbuch V. TH.) Německy; 24 x 36 cm; vazba z lepenky a papíru, hřbet a rohy potaženy hnědou usní; jmenný rejstřík Předch. sign.: 11	(1802) 1816–1823	ukn 36
37	Manětín 154	Kniha listin panství Nečtiny (Intabulations Buch N VI 1823) Německy; 24 x 36 cm; vazba celokožená lepenková s papírovou vrstvou na deskách, pozůstatky tkanic na zavazování; jmenný rejstřík Předch. sign.: 12	(1808) 1823–1831	ukn 37
38	Manětín 155	Kniha listin panství Nečtiny (Intabulations-Buc[h] No. VII. 1831) Německy; 32 x 47 cm; vazba celokožená lepenková (desky odřeny, trhliny); jmenný rejstřík Předch. sign.: 13	(1807) 1831–1835 (1836)	ukn 38
39	Manětín 156	Kniha listin panství Nečtiny (Intabulations Buch Nro. VIII 1835) Německy; 32 x 49 cm; vazba z lepenky a papíru, hřbet a původně i rohy potaženy hnědou usní (papírová vrstva silně odřena); jmenný rejstřík	(1812) 1835–1841	ukn 39
40	Manětín 157	Kniha listin panství Nečtiny (Intabu[lat]ions [B]uch No: IX. [1]841) Německy; 32 x 47 cm; vazba z lepenky a papíru, hřbet a původně i rohy potaženy hnědou usní (papírová vrstva silně odřena); jmenný rejstřík Předch. sign.: 15	(1816) 1841–1847	ukn 40
41	Manětín 158	Kniha listin panství Nečtiny (Angefangen im Monate Juny 1847) Německy; 33 x 48 cm; vazba z lepenky a papíru, hřbet a původně i rohy potaženy hnědou usní (papírová vrstva silně odřena, uvolněné listy, trhliny); jmenný rejstřík Předch. sign.: 16	(1810) 1847–1850 (1852)	ukn 41

II. SPISOVÝ MATERIÁL**A) Registraturní pomůcky**

42	Podací protokol (Einreichungs Protocoll Pro Ao. 1800) Německy; 22 x 36 cm; vazba z papíru (trhliny)	1799–1800	ppr 1
43	Podací protokol politické agendy (Einreichungsprothokoll In Politicis Ao. 1804) Německy; 21,5 x 34,5 cm; vazba z papíru (poškození vodou, trhlinami)	1804	ppr 2
44	Podací protokol politické agendy (Einreichungsprotokol in Politicis pro Ao 1806) Německy; 22 x 35 cm; vazba z papíru	1806	ppr 3
45	Podací protokol veřejné a politické agendy (Exhibitenprotocoll In Public. Polliticis Pro Anno 818.) Německy; 34,5 x 37 cm; vazba z lepenky a papíru, hřbet a rohy potaženy hnědou usní (desky odřeny, poškození trhlinami a prachem)	1818	ppr 4
46	Podací protokol veřejné a politické agendy (Einreichungs-Protocoll in Public et Politicis. Pro anno 1824:) Německy; 23 x 36 cm; vazba z papíru	1824	ppr 5
47	Podací protokol veřejné a politické agendy (Einreichungs-Protocoll in Public: et Politicis Pro Ao 1825.) Německy; 23 x 34,5 cm; vazba z papíru (trhliny)	1825	ppr 6

B) Manipulované spisy**1. Judiciale**

48	Jud. I.	Spory (č. 7–200) – mezerovité	1796–1818	kar 1
48	Jud. I.	Spory (č. 203–398) – mezerovité	(1800) 1821–1841	kar 2
48	Jud. I.	Spory (č. 403–774) – mezerovité	1841–1850 (1851)	kar 3
48	Jud. I.	Spory (čísla jednotlivých spisů nezjištěna)	1794–1849	kar 4
49	Jud. III.	Zástavy (č. 1–139) – mezerovité	1797–1849	kar 5

Inv. č.	Sign.	Obsah	Časový rozsah	Ev. j. č.
50	Jud. V.	Konkurzy (č. 1–4, 70) – torzovité	1811–1813	kar 5
51	Jud. VI.	Pozůstalosti (č. 1–60) – mezerovité (mj. pozůstalost po Antonovi Chmelovském, vrchním myslivci nečtinského panství, † 3. 4. 1796 – č. 5; pozůstalost po Anně Marie Häcklové, vdově po kontrolorovi nečtinského panství Franzi Antonu Häcklovi, † 25. 10. 1797, připojeno i schéma příbuzenských vztahů dědiců – č. 22)	(1773) 1795–1800 (1822)	kar 6
51	Jud. VI.	Pozůstalosti (č. 61–101) – mezerovité	1800–1803	kar 7
51	Jud. VI.	Pozůstalosti (č. 127–250) – mezerovité (mj. pozůstalost po Philippu Götzovi, lékaři v Nečtinách, † 12. 9. 1806 – č. 232; pozůstalost po Antonu Langovi, učiteli v Nečtinách, † 28. 1. 1807 – č. 250)	1806–1807	kar 8
51	Jud. VI.	Pozůstalosti (č. 252–320) – mezerovité (mj. pozůstalost po Hermannu Spechtnerovi, zámeckém zahradníkovi, † 21. 10. 1808 – č. 290; pozůstalost po Ludwigu Ebertovi, penzionovaném zámeckém zahradníkovi, † 13. 3. 1809 – č. 301; pozůstalost po Mathesi Kastlovi, nájemci vrchnostenského dvora ve Čbánu, † 10. 6. 1809 – č. 303)	1807–1810 (1823)	kar 9
51	Jud. VI.	Pozůstalosti (č. 322 – 460) – mezerovité (mj. pozůstalost po Josephu Schneiderovi, sládkovi měšťanského pivovaru v Nečtinách, † 4. 12. 1792 – č. 329; pozůstalost po Jakobu Mayerovi, nájemci dvora Mostnice, † 13. 12. 1811 – č. 415)	(1805) 1810–1813	kar 10
51	Jud. VI.	Pozůstalosti (č. 461–550) – mezerovité	1813–1816 (1884)	kar 11
51	Jud. VI.	Pozůstalosti (č. 551–648) – mezerovité (mj. pozůstalost po Gallusi Zenkovi, důchodním na Chyších, † 3. 10. 1819 – č. 646)	1816–1819	kar 12
51	Jud. VI.	Pozůstalosti (č. 735–875) – mezerovité	1825–1829	kar 13
51	Jud. VI.	Pozůstalosti (č. 900–1000) – mezerovité	1830–1832	kar 14
51	Jud. VI.	Pozůstalosti (č. 1001–1079) – mezerovité (mj. pozůstalost po Ignazi Rybovi, soudním aktuárovím nečtinského panství, † 29. 9. 1823 – č. 1079)	1832–1836	kar 15
51	Jud. VI.	Pozůstalosti (č. 1083–1240) – mezerovité	1836–1841 (1884)	kar 16

Inv. č.	Sign.	Obsah	Časový rozsah	Ev. j. č.
51	Jud. VI.	Pozůstalosti (č. 1249–1400) – mezerovité (mj. pozůstalost po Anně Wollrabové, bývalé farské kuchaře v Krašovicích, † 10. 10. 1842 – č. 1355)	1841–1843	kar 17
51	Jud. VI.	Pozůstalosti (č. 1401–1708) – mezerovité (mj. pozůstalost po Karlu Langovi, učiteli na odpočinku, † 10. 9. 1846 – č. 1557; pozůstalost po Johannu Wellnerovi, vrchním myslivci nečtinského panství, † 25. 10. 1848, obsahuje též pozůstalostní inventář jeho tchána Johanna Trahorsche, bývalého sládka na Krasíkově, † 21. 4. 1797 – č. 1708)	(1798) 1843–1850 (1886)	kar 18
51	Jud. VI.	Pozůstalosti (čísla jednotlivých spisů nezjištěna) (mj. pozůstalost po Josephu Halbriterovi, faráři v Nečtinách, † 2. 3. 1808)	1794–1849	kar 19
52	Jud. VII.	Poručenství (č. 1–204) – mezerovité	1800–1841	kar 20
52	Jud. VII.	Poručenství (č. 241–292) – mezerovité	1841–1850	kar 21
2. Politicum				
53	Pol. IV.	Přestupky (č. 592–593)	1838	kar 22
54	Pol. V.	Trestní záležitosti (č. 290–719) – torzovité	1830–1849	kar 22
C) Nemanipulované spisy				
55		Přípis vrchnostenského úřadu radě městečka Nečtiny ve věci zemřelého mlynáře Adama Ludwiga	1701	kar 22
56		Patenty a cirkuláře krajského úřadu Plzeňského kraje (zlomek)	1715–1848	kar 22
57		Svatební smlouva Georga Wollraba a Anny Marie Randové z Nečtin	1718	kar 22
58		Potvrzení obročního písaře nečtinského panství o odevzdání obilí pro vojsko purkmistrem městečka Nečtiny Johannu Streitbergerovi	1748	kar 22
59		Konsens vrchnostenského úřadu Marii Anně Randové z Lešovic usadit se v městečku Nečtinách	1760	kar 22
60		Císařský patent o užívání úředních razítek z 5. června 1784	1784	kar 22
61		Hospodářské zprávy (zlomek)	1877–1903	kar 22
62		Žádost Barbory Staré ze Štědré na farní úřad v Nečtinách o přijetí do nečtinského špitálu	1891	kar 22

III. ÚČTY

A) Hospodářské účty

63	Důchodní konferenční kniha (Rent Amts Conferenz Buch Bey der Hoch Reichs gräflichen Excellenz P. T. Kokorzowetzischen Herrschaft Preittenstein Pro Anno 1787.) Německy; 22 x 35 cm; sešit (trhliny)	1787	ukn 42
64	Důchodní konferenční kniha (Conferenz-Buch für das Militär Jahr 1839/1840) Německy; 34 x 39 cm; sešit (trhliny)	1839–1840	ukn 43
65	Naturální hlavní kniha (Natural Haupt-Buch. für das Jahr 1827.) Německy; 26 x 38 cm; vazba z papíru a lepenky, hřbet a rohy potaženy hnědou usní	1826–1827	ukn 44
66	Výkaz mezd a deputátu pasáků dobytka a ovcí	1796–1813	kar 22

B) Účty přenesené agendy

1. Patronátní účty

67	Kniha ročních vyúčtování kostelů sv. Jakuba Staršího a sv. Anny v Nečtinách, sv. Wolfganga v Novém Městečku a sv. Bartoloměje v Březíně Německy; 20 x 32,5 cm; vazba z lepenky, hřbet a desky potaženy hnědou usní s tlačeným vzorem, pozůstatky tkanic na zavazování (plíseň, trhliny, několik předních stran chybí)	1652–1673	ukn 45
68	V/1 Kniha ročních vyúčtování kostela sv. Jakuba Staršího v Nečtinách [Netsch]tiner [---] [---]hnungen An[---] A. 169[7] Německy; 20 x 33 cm; vazba z lepenky, hřbet i desky potaženy hnědou usní s tlačeným vzorem, pozůstatky tkanic na zavazování (vazba uvolněná, poškození hmyzem a trhlinami)	1698–1736	ukn 46
69	Kniha ročních vyúčtování kostelů sv. Jakuba Staršího a sv. Anny v Nečtinách Německy; 21 x 33,5 cm; sešit (uvolněné listy)	1770–1773	ukn 47

Inv. Sign. č.	Obsah	Časový rozsah	Ev. j. č.
70	<p>Kniha ročních vyúčtování kostela sv. Jakuba Staršího v Nečtinách</p> <p>Německy; 34 x 36 cm; vazba z lepenky, hřbet a desky potaženy hnědou usní s tlačeným vzorem, pozůstatky tkanic na zavazování (trhliny)</p>	1773–1805	ukn 48
71	<p>Kniha ročních vyúčtování kostela sv. Vavřince v Komárově</p> <p>Německy; 22 x 34,5 cm; vazba z lepenky, hřbet a desky potaženy hnědou usní, pozůstatky tkanic na zavazování (vazba uvolněná, trhliny)</p>	1742–1782	ukn 49
72	<p>Kniha ročních vyúčtování špitálu u sv. Anny v Nečtinách (Wohl Tatter Zu dem Städl: Netschetiner Spüttal Anfangen den 9ten Februarj Anno 1661) - vlastní účetní zápisy až od roku 1665</p> <p>Německy; 20,5 x 32,5 cm; vazba celokožená s tlačeným vzorem, pozůstatky kožených řemíků na zavazování (vazba zničená, uvolněné listy, poškození vodou, trhlinami)</p>	1661–1735	ukn 50
2. Sirotčí účty			
73	<p>Kniha ročních vyúčtování sirotčího úřadu (Waißen Rechnungbuch Bey dem hochgräfl. Excell. Kokořowetzischen Ambt Praittenstein samt denen darzue komenden Anmerkungen)</p> <p>Německy; 22 x 34 cm; vazba z lepenky, hřbet a rohy potaženy hnědou usní s tlačeným vzorem, pozůstatky kožených řemíků na zavazování (zadní strana desek chybí, poškození trhlinami a vodou) Předch. sign.: Jud: Fasc. VII/18, lit: A</p>	1742–1789	ukn 51

IV. MAPY**A) Katastrální mapy**

- 74 Přehledová katastrální mapa panství Nečtiny [1839]–[1850] map 1
(Katastral-Plan der Herrschaft Preitenstein nach der Katastralaufnahme reducirt der Wiener Zoll-80 Wiener Klafter worin die dem Dominium gehörigen Gründe besonders ersichtlich gemacht sind)
Autor neuveden; 1 : 5 760; kolorovaný tisk; papír na plátně; 15 listů
1.–9., 12.–13., 15. list, 65,5 x 52 cm
10.–11. list, 32,5 x 26,5 cm
14. list, 65,5 x 26,5 cm
- 75 Katastrální mapa obce Nové Městečko [1851]–[1900] map 2
Autor neuveden; 1 : 2 880; kolorovaný tisk s přípisky; papír na plátně; 2 listy
1.–2. list, 76,5 x 61 cm

B) Lesní mapy

- 76 Hospodářská mapa revíru Lešovice 1887 map 3
(Wirtschaftskarte des Reviers Leschowitz)
W. Patzelt; 1 : 5 760; kolorovaný tisk s přípisky; papír na plátně; 59 x 74 cm
- 77 Hospodářská mapa revíru Nový Dvůr [1887] map 4
(Wirtschaftskarte des Reviers Neuhof)
W. Patzelt; 1 : 5 760; kolorovaný tisk s přípisky; papír na plátně; 88 x 70 cm
- 78 Porostní mapa revíru Nový Dvůr 1931 map 5
(Revier Neuhof)
Graphische Kunstanstalt Alfred Wiener (Brno); 1 : 11 520; kolorovaný tisk; papír na plátně; 41 x 56,7 cm

Název archivní pomůcky:	Velkostatek Nečtiny
Značka archivního fondu:	Vs Nečtiny
Časové rozmezí:	(1592) [1611]–1942
Počet evidenčních jednotek:	84 (51 úředních knih, 6 podacích protokolů, 22 kartonů, 5 map)
Počet inventárních jednotek:	78
Rozsah v bm:	5,86
Stav ke dni:	14. 12. 2017
Zpracovatel archivního fondu:	Mgr. Vladimír Červenka
Zpracovatel archivní pomůcky:	Mgr. Vladimír Červenka
Počet stran:	69
Počet exemplářů:	5
Schválil:	Mgr. Petr Hubka, ředitel SOA v Plzni dne 14. 12. 2017, č. j. SOAP/006-2351/2017